İŞKUR

2016

MANİSA

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

MANİSA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2016

YAZARLAR

M. Arif OKUYAN **İş ve Meslek Danışmanı**

Yemen KURT **İş ve Meslek Danışmanı**

SUNUŞ

Sahip olduğu sanayi ve tarım nüfusuyla önemli atılımlar gerçekleştirerek Türk ekonomisinin lokomotif illerinden biri olmayı başaran Manisa, kısa zamanda büyüyerek dünya çapındaki firmaların üretim yaptığı merkez konumuna gelmiştir.

Küreselleşen dünyada ekonomimizi, artan rekabet şartlarıyla mücadele edebilecek bir yapıya kavuşturmamız gerekmektedir. Rekabet gücümüzün fazla olduğu sektörlerde de durumumuzu muhafaza etmemiz gerekmektedir. Rekabet gücünün sürdürülebilir olması için işgücünün nitelikli hale getirilmesi gerekmektedir.

Ülkeler sahip oldukları insan gücünü en etkin şekilde üretime dahil ederek işgücüne dönüştürmelidirler. Aksi takdirde önemli derecede sosyal ve ekonomik maliyet yüklenmek zorunda kalırlar. Bu açıdan bakıldığında işsizlik problemi sadece gelişmekte olan ülkelerin değil, gelişmiş ülkelerin de üstesinden gelmek zorunda oldukları bir sorundur. İş gücü piyasasında meydana gelen değişimleri ve gelişmeleri izleyerek, işgücü ihtiyacı üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmak, alınması gereken önlemleri belirlemek işsizlik sorununun çözümünde katkı sağlayacaktır.

Manisa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğümüz, yapmış olduğu İşgücü Piyasası Analiz Çalışması ile ilimizin işgücü piyasasına dair en gerçekçi ve güncel durum tespitini yapmıştır. Her sektörün işgücü ve eğitim ihtiyaçları belirlenmiş, geleceğe ışık tutacak verilere ulaşılmıştır.

Elde edilen veriler ışığında Manisa ilini daha ileri nasıl götürebiliriz sorusuna cevaplar aranmıştır. Verilerden faydalanarak geleceğe yönelik planlamalar yapılmaya başlanmıştır. Bu planlamalar ile birlikte kamu kaynakları daha etkin ve daha verimli kullanılmış olacaktır. Bu çalışma birlikte işgücü piyasasına ilişkin beklentilerin karşılanmasında büyük rol oynamıştır.

Başta Manisa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdür V. Sayın Metin DEMİRCİ olmak üzere bu çalışmada emeği geçen herkese teşekkür eder, bu çalışmanın tüm ilgili kurum ve kuruluşlara yararlı olmasını temenni ederim.

Mustafa Hakan GÜVENÇER

Manisa Valisi

ÖNSÖZ

Bilindiği üzere işgücü piyasası verilerini, yerel ve ulusal bazda derlemek, analiz etmek, yorumlamak ve yayımlamak, işgücü arz ve talebinin belirlenmesine yönelik işgücü ihtiyaç analizi yapmak ve yaptırmak kurumumuzun asli görevleri arasında yer almaktadır.

Teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte küreselleşen dünyamızda; nitelikli ve kalifiye eleman ihtiyacı artmaktadır. Ülkelerin en büyük sorunu haline gelen kalifiye eleman ihtiyacı hem işsizlik sorununa hem de kaynak israfına sebep olmaktadır. Günümüzde işgücü piyasasının takip edilerek doğru yönetilip yönlendirilmesi, tüm dünyada olduğu gibi bizim ülkemizde de en önemli sorunlarından biri olan işsizliğin azaltılması yolunda etkin stratejiler geliştirilmesinde büyük önem arz etmektedir.

İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu(İİMEK)'na başkanlık eden Sayın Valimiz ve değerli kurul üyelerinin aldıkları kararla ilimizin işgücü piyasası haritasının çıkartılması karara bağlanmış ve Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü'nün talimatıyla da gerekli çalışmalar başlatılmıştır.

Bu bağlamda, İl Müdürlüğümüzün yapmış olduğu işgücü piyasası analizleriyle birlikte elde ettiği veri setleriyle ilimizin eğitim-istihdam dengesiyle ilgili geleceğine yön verecek planlamaların

yapılması sağlanmıştır. “Manisa İşgücü Piyasası Analiz Çalışması” raporu aynı zamanda il düzeyinde mesleki eğitime temel veri kaynağı olacaktır.

08 Nisan- 06 Mayıs 2016 tarihlerinde gerçekleştirilen çalışmamızda, 20+ işçi çalıştıran 1059 ile yüz yüze görüşmeler yapılarak etkin bir saha çalışması icra edilmiş, zengin bir veri tabanı oluşturulmuş ve bu veriler modern tekniklerle etüt edilip değerlendirilmek suretiyle stratejik planlamalara ve işgücü piyasasının doğru yönetilmesine kaynak olacak sonuç tablolarını ve analizleri içeren bir bilgi bankası halinde son şekli verilerek yayımlanmıştır.

Bu çalışmalarda desteklerini eksik etmeyen tüm işverenlerimize ve sahada bütün özverisiyle çalışan değerli İŞKUR personelimize de teşekkür ediyorum.

Metin DEMİRCİ

Manisa Çalışma ve İş Kurumu

İl Müdürü V.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ iii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ vii
GİRİŞ 1
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 2
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Kayıtlı İşsiz 4
Açık İşler 5
İşe Yerleştirmeler 7
Mesleki Eğitim Faaliyetleri 8
İşsizlik Ödeneği 10
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 12
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 14
İşyeri Verileri 14
Mevcut İstihdam 22
AÇIK İŞLER 27
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 46
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 53
SONUÇ 60
KAYNAKÇA 62
EKLER 63
EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 63
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI 71
EK 3: TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ 73

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) ... 2
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015) ... 5
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015) ... 6
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015) ... 8
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015) ... 9
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015) ... 10
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015) ... 10
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı ... 14
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları ... 21
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 23
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları ... 25
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 26
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler ... 27
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı ... 28
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı ... 29
Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi ... 33
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı ... 35
Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi ... 36
Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 37
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ... 38
Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları ... 39
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı ... 39
Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi ... 41
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları ... 42
Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması ... 43
Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler ... 44
Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 45
Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı ... 47
Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı ... 49
Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri ... 51
Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri ... 52
Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri ... 54
Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ... 55
Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi ... 56
Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler ... 57

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) 3
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015) 4
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015) 6
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015) 7
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 15
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı 16
Şekil 7: Kadınların Part-time Çalışma Durumu 17
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 17
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu 18
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 19
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 20
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 21
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu 22
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 24
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 28
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 30
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları 31
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 31
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 32
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 32
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı 34
Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 35
Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 37
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 46
Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 47
Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 48
Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 50
Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 50
Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 57
Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri 58

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek amacıyla hem arz hem de talep verilerini içeren bu raporda arz tarafının verilerini yayınlayan TÜİK'in rakamları ile İŞKUR'un idari kayıtlarında tuttuğu verilerinden hareket ederek işgücü piyasasının arz boyutu incelenmiştir. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İl düzeyinde yayımlanan en son veri olan 2013 yılı verilerine göre Manisa ilinde İşgücüne Katılım Oranı yüzde 55,5; İstihdam Oranı yüzde 52,7 ve İşsizlik Oranı yüzde 5,1 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranlarla birlikte Manisa ili; işgücüne katılma oranı ve istihdam oranı bakımından Türkiye ortalamasının üstünde bulunmaktadır. Özellikle işsizlik oranı bakımından Türkiye ortalamasına göre çok iyi durumdadır. 2013 yılında Türkiye'de işsizlik oranı yüzde 9 olarak gerçekleşmiştir.

İşgücünün arz boyutuna ilişkin diğer veriler İŞKUR idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu veriler Kurumun sunmuş olduğu hizmetler ile yürütmüş olduğu faaliyetlere ilişkindir. Manisa ilinde 2015 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 37 bin 775'tir. Bu sayının yüzde 49,4'ü kadınlardan, yüzde 50,6'sı da erkeklerden oluşmaktadır. En fazla kayıtlı işsiz Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. 2015 yılında Manisa ilinde 53 bin 977 kişilik bir açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme rakamı ise 2015 yılında 17 bin 215 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde 33'ünü kadınlar, yüzde 67'sini ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise Beden İşçisi (Genel) olmuştur. Manisa İl Müdürlüğünce düzenlenen eğitim programları kapsamında ilk sırada İşbaşı Eğitim Programları gelmektedir. Toplam açılan programların yüzde 93'ü bu programlardan oluşmaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin kayıtlı olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik) ve Büro Memuru (Genel) mesleklerinden oluşmuştur.

İşgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin verileri ise Manisa İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 1.173işyeri ziyaret edilmiş olup veri derlenen işyeri sayısı1.026'dır. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Manisa ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 100 bin 226 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 75 bin 743 çalışan erkeklerden, 24 bin 483 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 48,5'i, kadınların ise yüzde 51,2'si İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 94,6 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama 630,1'dir. Manisa ilinde en fazla çalışanı olan meslek

grupları; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır.

Manisa ilinde açık iş oranı yüzde 1,8 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Manisa ili açık iş oranı bakımından 0,3 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının üzerindedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 4,9 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörüdür. Manisa ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 47,4'dür. Ayrıca açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 3,0 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubudur. Manisa ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Metal Mamuller Montaj İşçisi, Makineci (Dikiş), Plastik Mamuller İmal İşçisi, Kablo Gruplama İşçisi, Beden İşçisi (Genel), Plastik Mamuller Montaj İşçisi, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Müşteri Temsilcisi, Uluslararası Satış Elemanı ve Forklift Operatörü Elemanıdır. İl genelinde açık işlerin yüzde 65,3'ü için Lise ve Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Manisa ilinde temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelendiğinde en fazla İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 50'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Manisa ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 34,8'i söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Manisa ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Metal Mamuller Montaj İşçisi mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) meslekleri takip etmektedir. Manisa ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,7'si istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Manisa ilinde işverenlerin yüzde 18,1 'i istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, Türkiye genelinden 0,3 puan aşağı seviyesinde yüzde 3,6 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Manisa İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Manisa İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için Manisa ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İŞKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Manisa ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü arzı ve talebinin karşılaşarak işgücünün fiyatı olan ücret düzeyinin ve çalışma koşullarının belirlendiği piyasalara işgücü piyasası denmektedir. İşgücünü arz edenler ile işgücünü talep edenlerin buluştuğu ortam olan işgücü piyasaların etkin işleyişi için arz ve talep yönünün nitelik ve nicelik anlamında analizlerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak işgücü piyasası çok fazla değişkeni bulunan bir ortam olduğundan analizleri de zorlaşmaktadır. Gerek demografik yapı gerekse sosyal ve ekonomik şartlar işgücü piyasasını etkilemektedir.

İşgücü piyasasında aktif bir şekilde bulunan işgücü kavramı, istihdam edilenler ve işsizlerden; işgücü talebi ise işgücünü istihdam etmek isteyen işverenlerden oluşmaktadır. Bu bölümde işgücünün arz tarafına ilişkin verilere yer verilecek olup işgücünün arz tarafını etkileyen tüm değişkenlerin bilgisine il bazında ulaşılamamaktadır. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS sınıflandırmasında Afyon, Kütahya, Manisa, Uşak TR33 olarak bölgesindedir. İşgücü arzına ilişkin verileri üreten TÜİK, bölgesel veri setleri yanında il bazında temel işgücü göstergelerini yayınlamaktadır. Bu bölümde Manisa ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Yıllar/Göstergeler	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	44,5	40,1	9,8
2009	46,4	41,0	11,7
2010	49,3	45,4	8,1
2011	54,0	51,5	4,7
2012	55,8	53,4	4,4
2013	55,5	52,7	5,1

Kaynak: TÜİK

Tablo 1'de Manisa ili için TÜİK'in yayımlamış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına yer verilmiştir. İşgücüne katılma oranı, istihdam edilenler ve işsizlerden oluşan işgücünün çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla elde edilmektedir. Bir ülkede işgücüne katılma oranının yükselmesi, çalışma çağındaki nüfus içerisindeki daha çok kişinin işgücü piyasasında bulunması ve atıl durumda olan işgücünün istihdam olma şansının artması anlamına gelmektedir. İstihdam oranı ise istihdam edilenlerin çalışma çağındaki nüfusa; işsizlik oranı da işsizlerin işgücüne oranlanması suretiyle hesaplanmaktadır. Yalnız işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranları tek başına bir anlam ifade etmemekte, tüm bu oranlar eğitim durumu, cinsiyet, medeni hal, sahip olunan beceriler, sektörün durumu gibi faktörlerle beraber analize dahil edilmelidir.

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

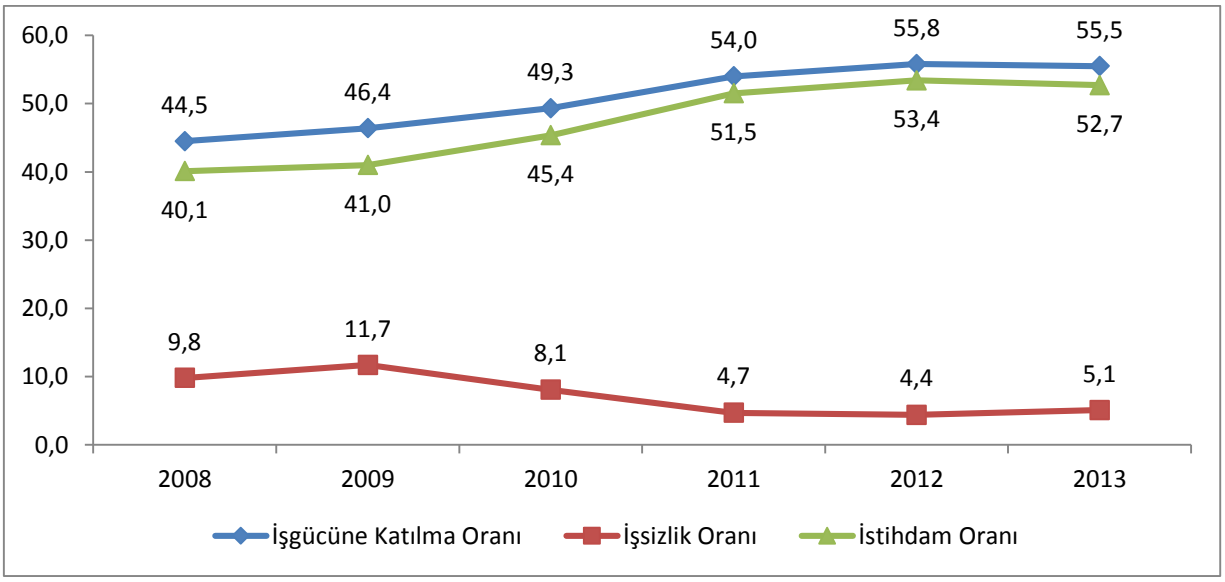

Kaynak: TÜİK

İl düzeyinde temel işgücü göstergelerinde 2008 yılı ile 2013 yıllarına ait verileri bulunmaktadır. Manisa ili için Şekil 1'deki eğilimler incelenecek olursa; 2008 küresel krizinden sonra işsizlik oranlarındaki artış meydana gelirken, buna karşın istihdam oranlarında artış görülmektedir. İşgücüne katılma oranında ise 2009 yılında 2008 yılına göre 0,9 puanlık bir artış gerçekleşmiştir. 2009 yılındaki bu olumsuz şartlar 2010 yılında bertaraf edilmeye başlanmış gözükmektedir. Zira 2010 yılında işsizlik oranı yaklaşık 3,6 puan azalmıştır. İstihdam oranında 2009 yılındaki beri artış eğiliminde olmuştur. 2013 yılında Türkiye'de istihdam oranı ise yüzde 43,9 olarak gerçekleşmiş olup, Manisa ili görüldüğü üzere Türkiye ortalamasının çok üstünde istihdam oranına sahiptir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Manisa ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

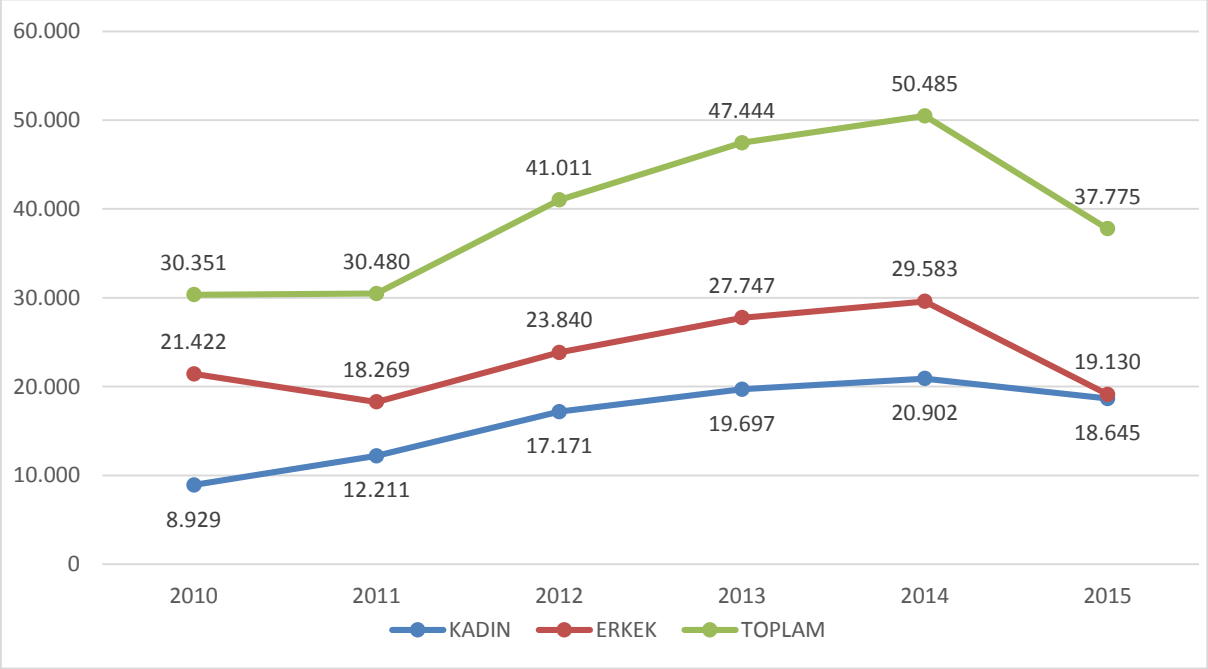

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Manisa ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz 30 bin 351 kişinin 21 bin 422'si erkeklerden, geri kalan 8 bin 929 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında ise toplam 37 bin 775 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK

kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında 8 bin 929 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2015 yılında yüzde 108,8 oranında artışla 18 bin 645'e yükselmiştir. Bu noktada yukarıda da bahsedilen SGK sorgulamalarından sonra kayıtlı işsiz sayısında kadınların erkeklere nazaran daha fazla yer alması ilk başta olumsuz gibi görünse de aslında daha fazla kadının yıllar içinde işgücü piyasasına katılması ve emeğini sunmak istemesi Manisa işgücü piyasası açısından önemli bir husustur.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

Meslekler	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (Genel)	11.410
Beden İşçisi (Temizlik)	2.012
Büro Memuru (Genel)	1.341
Temizlik Görevlisi	1.017
Sekreter	787
Ön Muhasebeci	700
Satış Danışmanı	676
Madenci (Genel)	633
Garson (Servis Elemanı)	559
Diğer Meslekler	18.640
Toplam	37.775

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Manisa ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Manisa ilinde Kuruma kayıtlı 11 bin 410 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Temizlik) ve Büro Memuru (Genel) meslekleri takip etmiştir. Her ne kadar Beden İşçisi sayısı çok görünse de bunların büyük çoğunluğu fabrikalarda üretim ve montaj kısımlarında iş aramaktadır.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

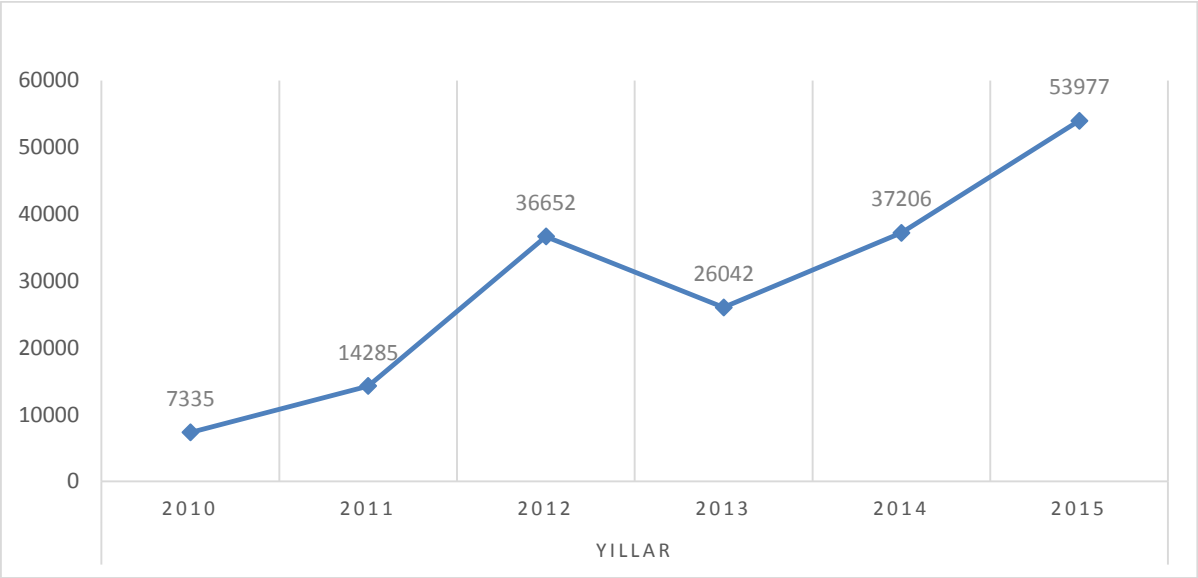

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 7 bin 335 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde 53 bin 977 kişiye yükselmiştir. Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
Beden İşçisi (Genel)	29.787
Madenci (Genel)	1.375
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	1.257
Kasiyer	1.089
Beden İşçisi (Temizlik)	937
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	748
Temizlik Görevlisi	689
Forklift Operatörü	593
Gaz Altı Kaynakçısı	551
Diğer Meslekler	16.951
Toplam	53.977

Kaynak: İŞKUR

Manisa ilinde 2015 yılında 53 bin 977 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlerde olduğu gibi ilk 3 sırada Beden İşçisi (Genel), Madenci (Genel) ve Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik) meslekleri yer almaktadır. Görüldüğü üzere listedeki mesleklerin geneli Sanayi sektöründe yer almaktadır.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. Manisa ilinde de açık iş sayılarının artışı ile beraber işe yerleştirme rakamlarında da artış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

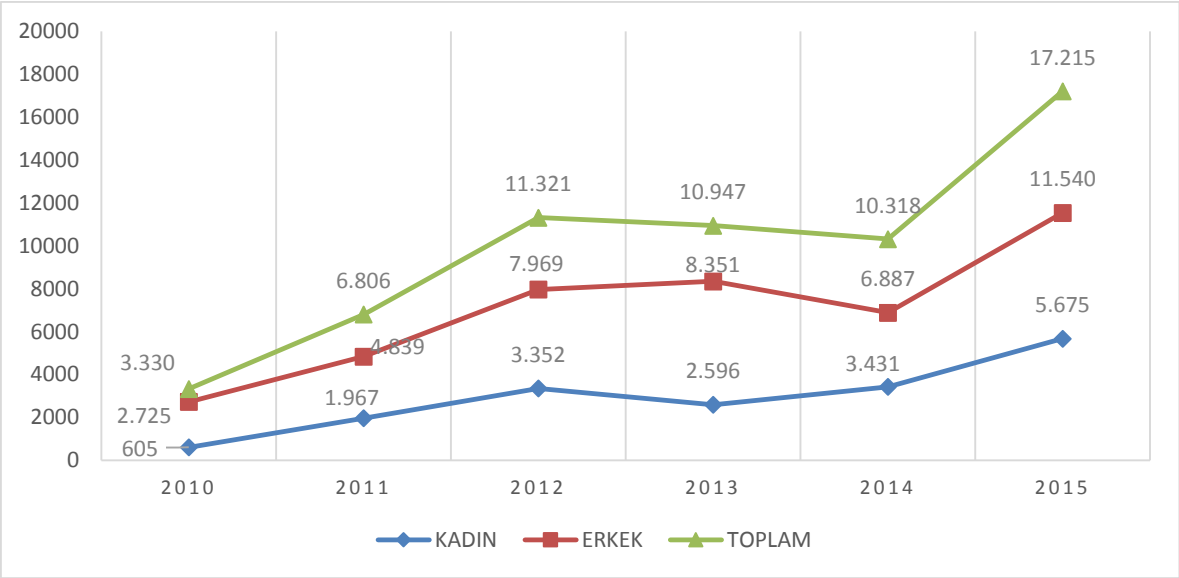

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 3 bin 330 olan Manisa ilinde işe yerleştirilenlerin 2 bin 725'i erkeklerden, geri kalan 605 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar özellikle 2013-2014 yıllarında sınırlı bir düşüş eğiliminde olmasına karşın daha sonraki yıl büyük artış göstermiştir. 2015 yılında Manisa ilinde 17 bin 215 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Bu sayının yüzde 67'sini erkekler, yüzde 33'ünü ise kadınlar oluşturmaktadır.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2013-2014 yıllarındaki sınırlı orandaki düşüşe rağmen 2013 yılında erkek istihdamı artmıştır. 2014 yılındaki düşüşte ise kadı istihdamı artış göstermiştir. İŞKUR olarak her koşulda ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
Beden İşçisi (Genel)	11.450
Madenci (Genel)	966
Beden İşçisi (Temizlik)	453
Seramik Karo Vitrifiye İmal İşçisi	259
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	158
Büro Memuru (Genel)	157
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	153
Salça ve İştah Açıcı Maddeler Hazırlama İşçisi	147
Plastik Profil Üretim Operatörü (Ekstrüzyon)	128
Diğer Meslekler	3.344
Toplam	17.215

Kaynak: İŞKUR

Manisa ilinde hem kayıtlı işsiz hem de alınan açık işlerde meslek bilgisine bakıldığında ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği öne çıkmıştır. Manisa ili için Beden İşçisi (Genel) mesleğinde; en fazla kayıtlı işsiz olması ve en fazla açık işin işverenler tarafından verilmesi doğal olarak kendisini işe yerleştirmede göstermiş olup 17 bin 215 işe yerleştirmenin 11 bin 450'si bu meslekte gerçekleşmiştir. Bu mesleği Madenci (Genel), Beden İşçisi (Temizlik), Seramik Karo Vitrifiye İmal İşçisi, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Büro Memuru (Genel) gibi meslekler takip etmektedir.

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkan vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında Manisa ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	80	1703	1.329	4.491	20	477	1.429	6.671	159	7.989
2014	48	638	368	1.219	10	258	426	2.115	43	1.307
2013	60	1.081	245	885	15	372	320	2.338	45	1.152
2012	159	3.129	216	787	4	84	379	4.000	90	1.759
2011	61	1.003	168	395	10	224	239	1.622	34	353
2010	133	3.518	43	170	1	25	177	3.713	8	184

Kaynak: İŞKUR

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında toplam bin 429 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 6 bin 671 kişi faydalanmıştır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 177 kurs düzenlenirken 2015 yılında bu sayının bin 429'lere çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 3 bin 713 iken 2015 yılında 6 bin 671 kişi olması İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

Bu süreçte özellikle işbaşı eğitim programlarında önemli bir artış yaşanmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında 43 programın açıldığı ve bu programlardan 170 katılımcının faydalandığı görülmekteyken, 2015 yılında 1.329 program açılmış ve 4 bin 491 kişi işbaşı eğitim programlarından katılımcı olarak yararlanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarından ise 2015 yılında 80 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan bin 703 kişi faydalanmıştır.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan girişimcilik eğitim programı kapsamında 2010 yılında 1 program düzenlenmişken bu sayı 2015 yılında 20'ye yükselmiş ve katılımcı sayıları da 25'ten 477'ye yükselmiştir. Girişimcilik eğitim programları vasıtasıyla İŞKUR, kendi işini kurmak isteyenlerin de yanında olarak girişimcilik konusunda destek sağlamaktadır.

Toplum yararına programlar dahilinde ise 2015 yılında 159 program düzenlenmiş olup bu programlardan 7 bin 989 kişi faydalanmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Manisa ilinde 2015 yılında toplam 16 bin 623 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 8 bin 973'ü işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı 2014 yılına kadar artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015	16.623	8.973
2014	17.315	10.447
2013	12.999	6.912
2012	10.241	6.117
2011	7.079	5.080
2010	6.325	5.038

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2.439
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	275
BÜRO MEMURU (GENEL)	230
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	212
ÖN MUHASEBECİ	181
SATIŞ DANIŞMANI	168
FORKLİFT OPERATÖRÜ	126
MUHASEBECİ	119
KALİTE KONTROLCÜ	106
Diğer Meslekler	5.117
Toplam	8.973

Kaynak: İŞKUR

Manisa ili işgücü piyasası içinde Beden İşçisi (Genel) mesleği ön planda olduğu önceki tablolarda görülmekteydi. Zira alınan açık işlerde ve işe yerleştirmelerde bu meslek ilk sırada yer almıştı. İşsizlik ödeneğini hak edenler içinde de bu mesleğin ön planda olduğu görülmektedir. Beden

İşçisi (Genel) mesleğinde 2 bin 439 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. Bu meslekleri ise Beden İşçisi (Temizlik), Büro Memuru (Genel), Şoför-Yük Taşıma, Ön Muhasebeci, Satış Danışmanı meslekleri takip etmiştir. Tablo 7'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve

gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88 bin 966 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Manisa ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Manisa ilinde 1059 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 100 bin 226 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Manisa ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de Manisa ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşyeri Sayısı
İmalat	456
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	205
İnşaat	120
Eğitim	47
Ulaştırma ve depolama	45
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	42
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	40
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	36
Madencilik ve taş ocakçılığı	19
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	18
Diğer hizmet faaliyetleri	9
Gayrimenkul faaliyetleri	5
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	5
Bilgi ve iletişim	4
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	4
Genel Toplam	1.059

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Manisa ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 43,1'i İmalat sektöründe yer almaktadır. Diğer bir ifadeyle İmalat sektörü Manisa ili için önde gelen bir sektör durumundadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 30,7'dir. Bu durumda Manisa ilinde İmalat sektöründe

bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 19,4'ü bu sektörde bulunmaktadır. Ayrıca yüzde 17,1 olan Türkiye ortalamasına yakın bir oran olarak gerçekleşmiştir. Manisa ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden her 5 işyerinden 3 tanesi İmalat veya Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise Kültür, Sanat ve Eğlence, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve Bilgi ve iletişim sektörlerinde bulunmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Manisa ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bu araştırma işyeri bazlı bir araştırma olup mutlaka istihdamı 20'den az olan bir Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunan banka şubesi mevcut olacağından verilerin düşük olması doğaldır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

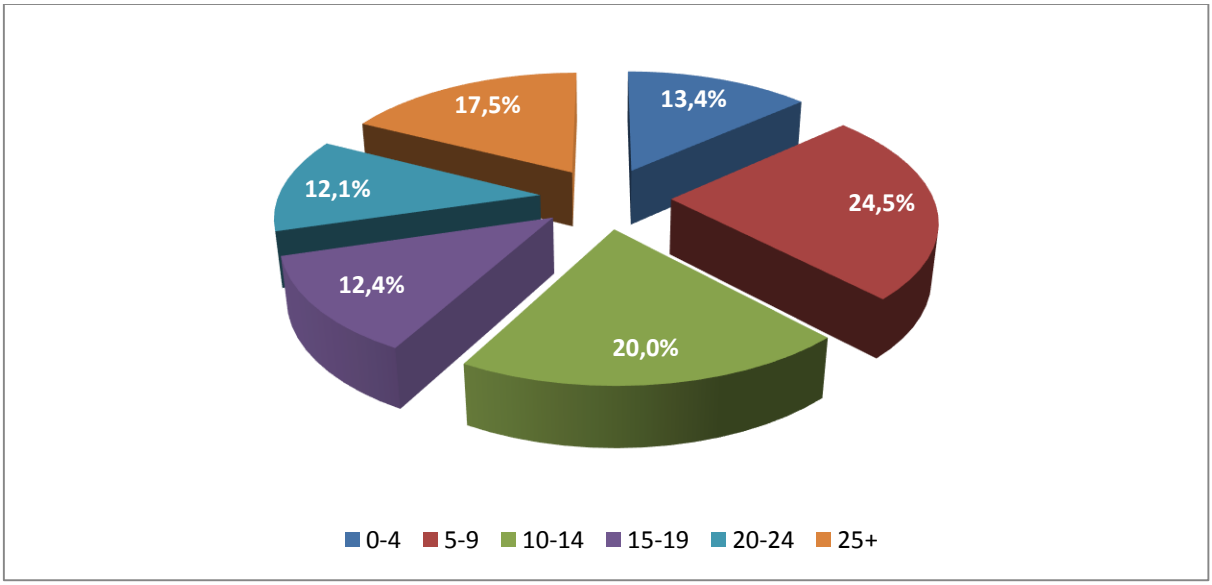

Kaynak: İPA 2016

Grafik 5'te görüldüğü üzere Manisa ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 24,5'i 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 20,0'dir. İşyerlerinin yaklaşık % 57'si 0-9 yaş aralığındadır. Yaklaşık her 3 işyerinden biri ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı

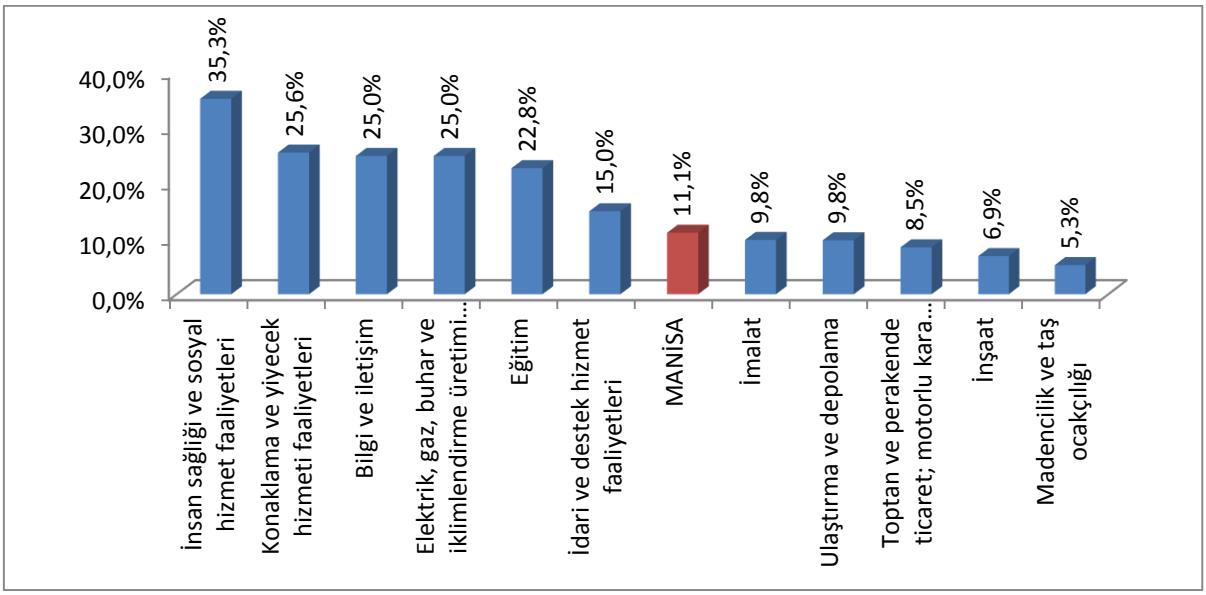

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 35,3'ünde part-time çalışan bulunmaktadır. Manisa ili genelinde bu oran yüzde 11,1 olarak gerçekleşmiştir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde de bu konuda öne çıkmış ve yüzde 38,2 ile birinci sırada yer almıştır. Manisa ilinde ikinci sırada Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 25,6'sında part-time çalışan bulunmaktadır. Bu sektörleri % 25,0'lik oranla Bilgi ve İletişim ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi sektörleri takip etmektedir. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat ve Madencilik ve Taş Ocakçılığı gibi sektörlerde işgücü part-time çalışma yapma eğiliminde daha az bulunmaktadır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi, part-time çalışma yönünde işgücünü sevk etmemektedir.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,6'sını kadınlar oluşturmaktayken Manisa ilinde bu oran yüzde 24,4 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Manisa ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 29,6 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 22,7 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time

çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 34,1 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,3'te kalmıştır.

Şekil 7: Kadınların Part-time Çalışma Durumu

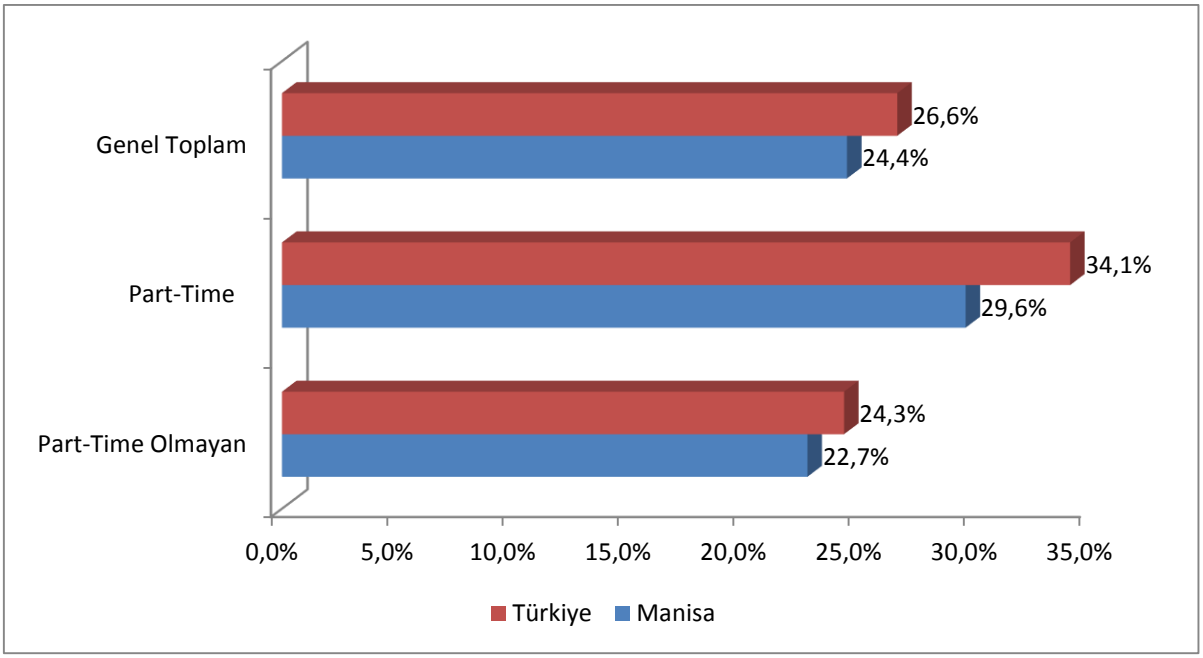

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde part-time çalışma kadın istihdamını olumlu etkilemektedir. Türkiye geneliyle benzer bir durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

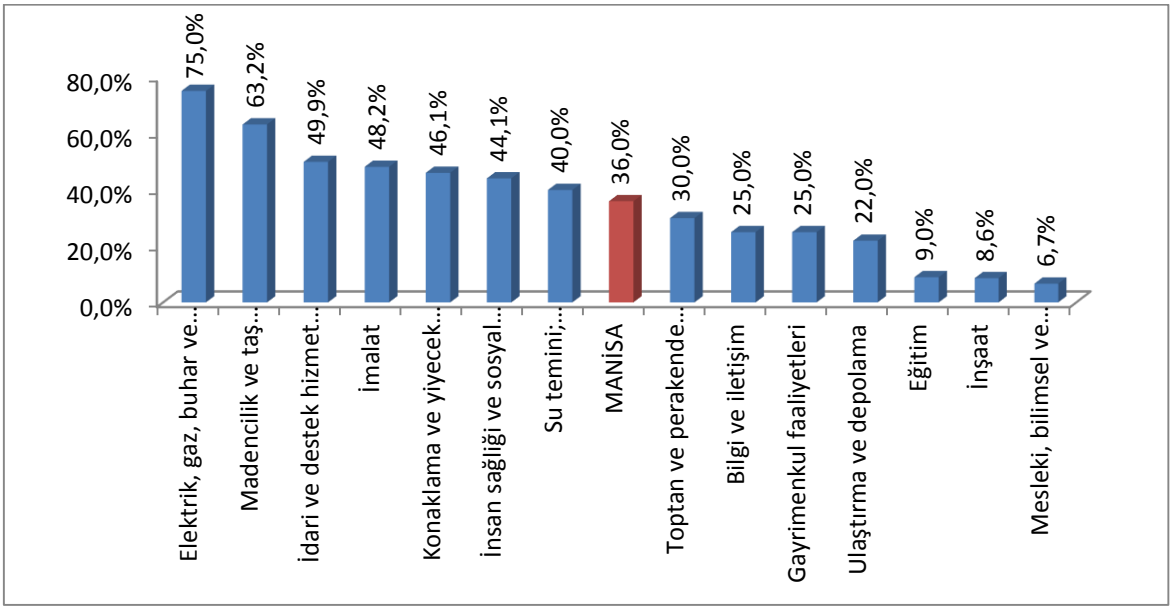

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde işyerlerinin yüzde 36,0'sında vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 51,5'tir. Manisa ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme sektöründe görünmektedir. Bu sektörde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işyerlerinin % 75,0'inde vardiyalı çalışma söz konusudur. Ancak Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Faaliyetleri sektöründe işyeri sayısının diğer sektörlere göre az olması da bu oranın yüksek olmasına sebep olmaktadır. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur.

Manisa ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İmalat, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Madencilik ve Taş Ocakçılığı ve Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

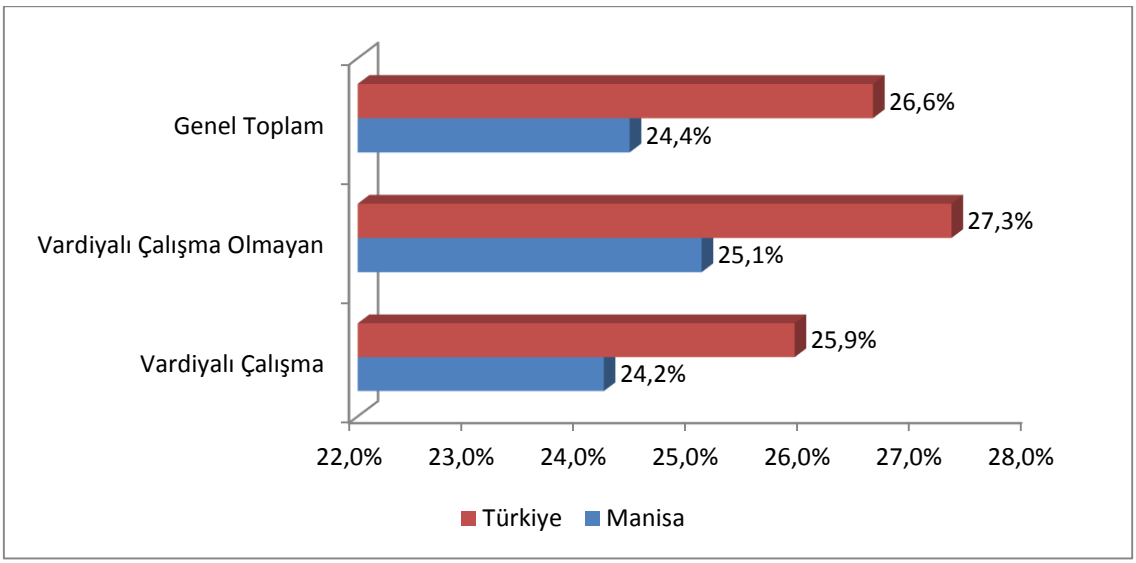

Kaynak: İPA 2016

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilim göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 24,2'si kadın, yüzde 75,8'i ise erkeklerden oluşmaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 25,1'e yükselmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Manisa ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 24,4'ünün kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 4 çalışandan 1'i kadın 3'ü erkeklerden oluşmakta olup Türkiye ortalamasına da yakın bir oran söz konusudur.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,5 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Manisa ilinde de benzer oranda görünmektedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

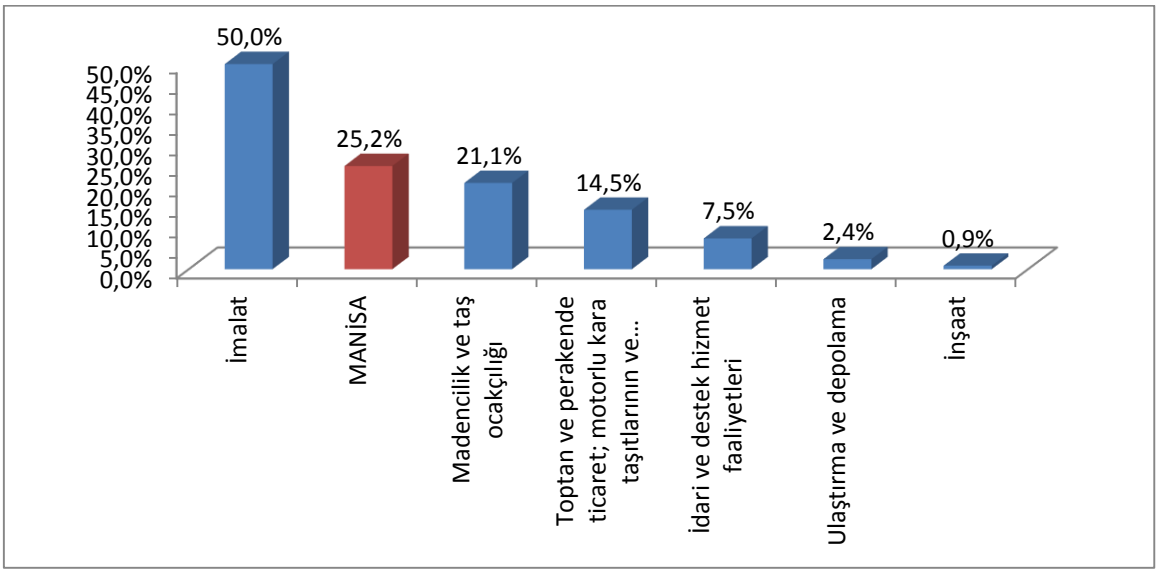

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde 17 sektörden 6 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 50,0'si ihracat yapmaktadır. İmalat sektörü ihracat yapma oranı anlamında Manisa ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. İkinci sırada ise yüzde 21,1 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü bulunmaktadır. Bu oranlar Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,2'si ihracat yapmaktadır. Türkiye genelinde ilk iki sektör olarak yüzde 55 ile İmalat ve yüzde 30,1 ile de Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İhracat yapan sektörler incelenirken, daha önce İmalat sektörünün Manisa ili için söylenen, öncü sektör olma hususu akıllara gelmektedir. Manisa ilinde bulunan işgücü için İmalat sektöründe istihdam edilme hususu önemli ağırlık oluşturmaktaydı. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet

içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

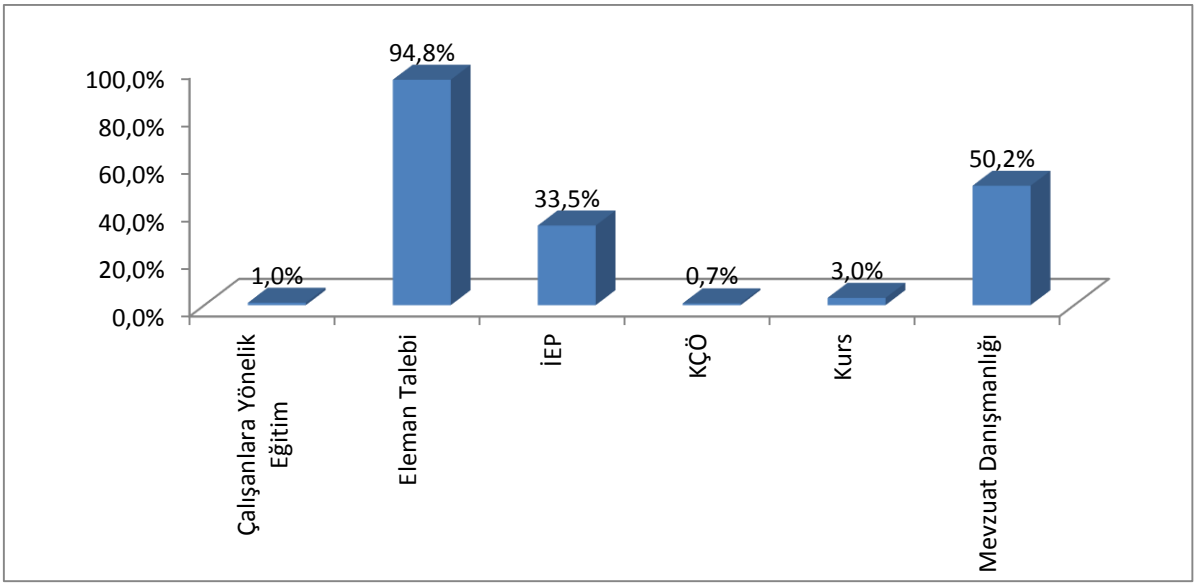

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 65,8'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşerek, bu oran Manisa ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok İŞKUR'dan eleman talebi noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 94,8'i İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuşlarken yüzde 50,2'si mevzuat danışmanlığı alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. Özellikle son dönemlerde işverenlerin işbaşı eğitim programlarına olan ilgisi Manisa ilinde yüzde 33,5 oranında kendisini göstermiştir.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

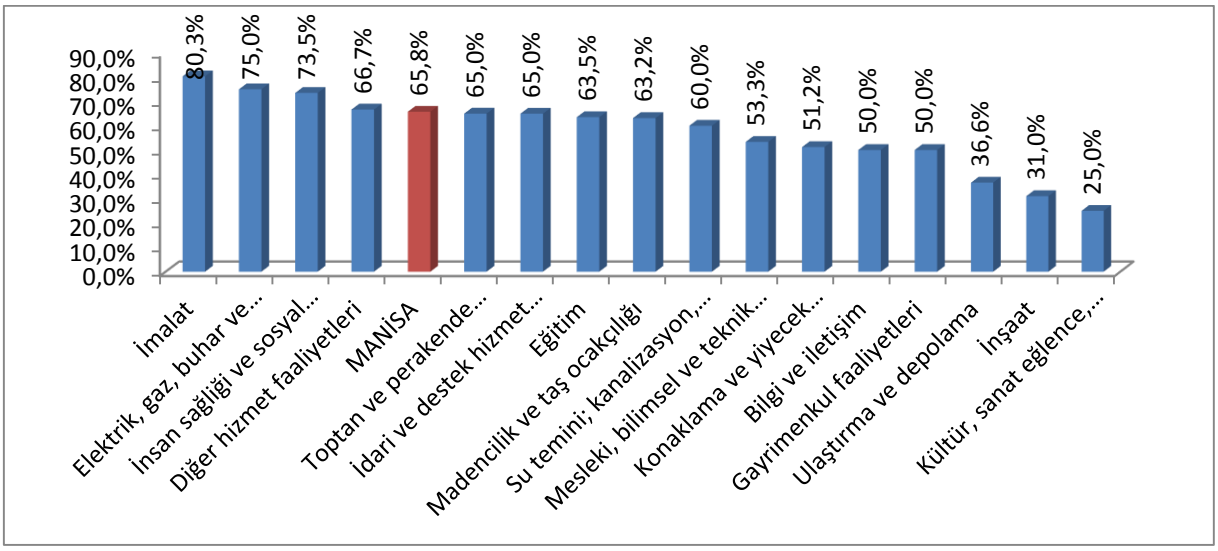

Kaynak: İPA 2016

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Manisa ilinde en yüksek oran % 80,3 ile İmalat sektörü olmuştur. En az oranda faydalanan sektörler ise Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektöründeki işyerleri olmuştur.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

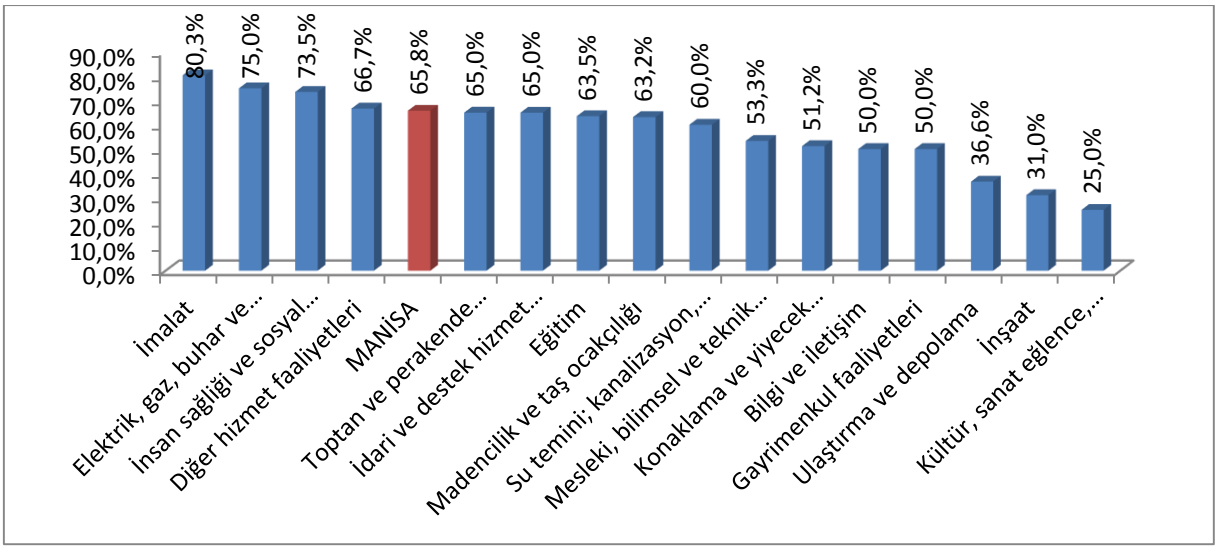

Kaynak: İPA 2016

Sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki tablo 9'da yer almaktadır. .

Eleman talebi hizmeti için mutlaka tüm işyerlerinin İŞKUR'dan faydalandığı sektörler, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Ulaştırma ve Depolama, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri olmuştur.

Yukarıdaki tablo incelendiğinde göze çarpan diğer bir husus Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü ile İmalat sektöründeki işyerleri İŞKUR'un bütün hizmetlerinden faydalanmışlardır..

Şekil 13'te ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumları Manisa ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

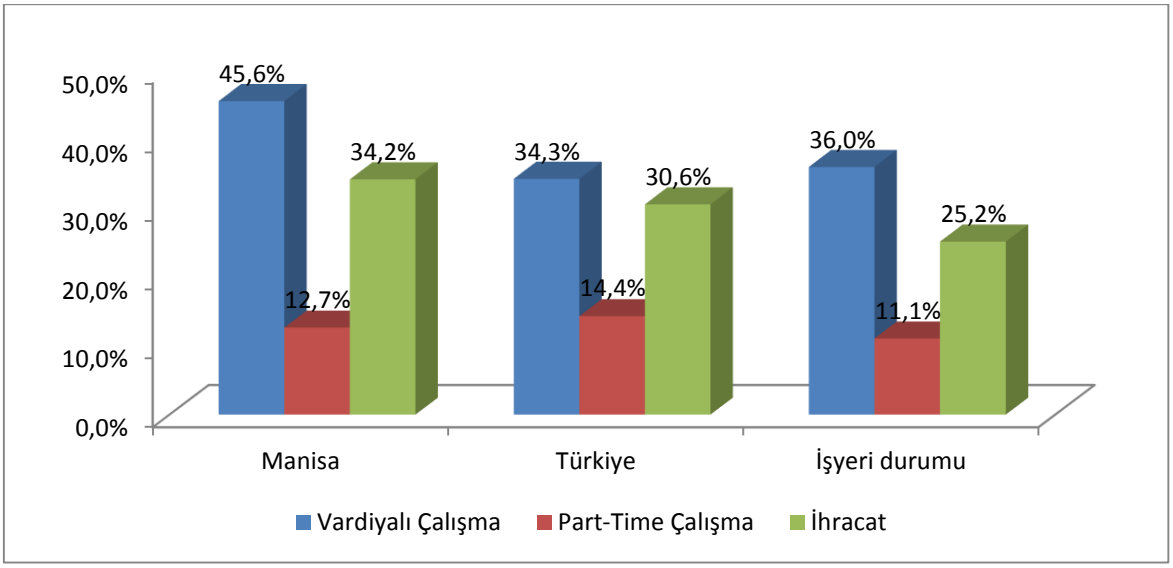

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 34,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. Manisa ilinde ise bu oran yüzde 45,6 olarak gerçekleşmiştir. Ancak Manisa ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 36,0'sı vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Bu farklar part-time çalışma yapılan işyerleri için belirgin olmamakla birlikte ihracat yapma durumu için aynı husus söz konusu değildir.

Manisa ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri il geneline göre daha yüksek oranda vardiyalı çalışma ve ihracat yapmaktadır. Ancak part-time çalışanı olan işyeri oranı İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinde daha düşüktür.

Mevcut İstihdam

Manisa ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Manisa ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 100 bin 226 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 75 bin 743 çalışan erkeklerden, 24 bin 483 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	11.869	103	11.972
İmalat	36.758	12.530	49.288
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	157	67	224
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	940	33	973
İnşaat	2.253	205	2.458
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	16.411	7.236	23.646
Ulaştırma ve depolama	1.216	74	1.290
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	614	423	1.037
Bilgi ve iletişim	29	15	44
Gayrimenkul faaliyetleri	179	33	211
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	322	142	463
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2.693	898	3.590
Eğitim	862	878	1.740
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	1.102	1.770	2.873
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	155	11	166
Diğer hizmet faaliyetleri	184	66	250
Genel Toplam	**75.743**	**24.483**	**100.226**

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre dağılımda ise; Manisa ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Manisa ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 48,5 oranında, kadınlarda ise yüzde 51,2 oranında İmalat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Erkek ve kadınlarda geriye kalan yüzde 51,5'lik ve yüzde 48,8'lik oranlarda diğer sektörlerde çalışma durumu tespit edilmiştir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 49,2 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde Eğitim ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

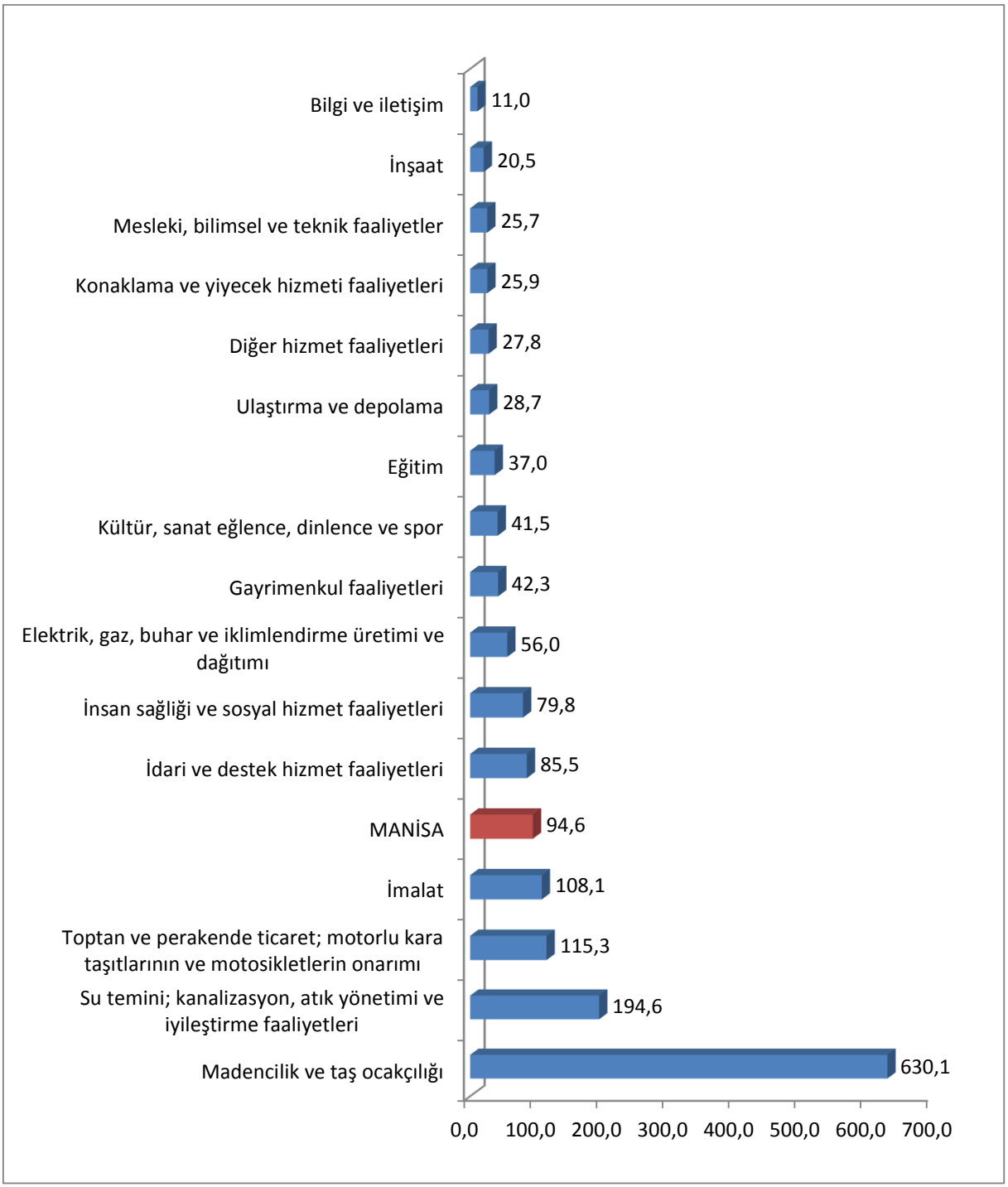

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 14'te Manisa ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 94,6 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe bulunmaktadır. Soma ilçesindeki kömür madeni ocakları bu ortalamanın oldukça yüksek çıkmasını sağlamıştır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 630,1; ikinci sırada bulunan

Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe 194,6 kişi ve üçüncü sırada bulunan Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe 115,3, dördüncü sırada bulunan imalat sektöründe ise 108,1 kişi istihdam edilmektedir. Bu dört sektör il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektörünün Manisa ili için en yüksek istihdamı barındıran bir sektör olduğu daha önce ifade edilmişti. İmalat sektöründeki işyeri sayısının da diğer sektörlere nazaran daha fazla olması ortalama çalışan sayısı sıralamasında bu sektörün dördüncü sırada olmasının sebebini oluşturmaktadır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	4.424	2.267	6.691
Hizmet ve Satış Elemanları	3.358	1.167	4.526
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	9.465	3.875	13.341
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	320	74	394
Profesyonel Meslek Mensupları	4.610	3.288	7.898
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	15.063	3.584	18.648
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	7.516	1.674	9.190
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	29.216	8.131	37.346
Yöneticiler	1.770	423	2.193
MANİSA	**75.743**	**24.483**	**100.226**

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanların içerisinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 37,3'ü, erkek çalışanların yüzde 38,6'sı ve kadın çalışanların yüzde 33,2'si bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu yer almakta ve yüzde 15,8 oranında çalışanı barındırmaktadır.

Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda çalışanlar incelendiğinde ise; yüzde 71,0 oranında erkeklerin, yüzde 29,0 oranında ise kadınların olduğu görülmektedir.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Manisa ilinin sosyo-ekonomik yapısında ve coğrafi konum itibariyle ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında önemli bir il olmasına rağmen istihdamın bu kadar düşük çıkmasının en önemli sebebi, çalışma yapılan dönemde henüz tarımsal faaliyetlerinin başlamamış olması, ayrıca çalışma yapılan işyerlerinin 20+ istihdamlı olması olarak gösterilmektedir.

Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	3.926	1.994	5.920
5-9	8.430	3.643	12.073
10-14	15.659	3.639	19.298
15-19	11.546	3.808	15.354
20-24	10.666	3.076	13.742
25+	25.517	8.322	33.839
MANİSA	**75.743**	**24.483**	**100.226**

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Bu tablo incelendiğinde yüzde 33,8 ile en fazla çalışanı olan 25+ işyerleri olduğu görülmektedir. İmalat sanayinde bulunan Kurumsal firmaların çalışan sayısının yüksek olması bu tablonun ortaya çıkmasını sağlamaktadır. 0-4 yaş aralığındaki firmaların çalışan sayılarının düşük olması, piyasaya il girdikten sonra tutunmakta zorlandıklarını göstermektedir.

Tablo 13'de ise Manisa ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle ilk iki mesleğin erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklıdır. Metal Mamuller Montaj İşçisi ve Madenci (Genel) mesleği hem toplam çalışanlar hem de erkek çalışanlar arasında en fazla çalışılan ilk iki mesleği oluşturmaktadır. Kadın çalışanlar arasında da ilk sırada Metal Mamuller Montaj İşçisi mesleği yer almaktadır. Yine kadınlarda da ikinci sırada Beden İşçisi (Genel)mesleği bulunmaktadır.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Genel
MADENCİ (GENEL)	METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ
METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	MADENCİ (GENEL)
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)
TUĞLA İMAL İŞÇİSİ	ELEKTRONİK CİHAZLAR MONTÖRLERİ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ
DİĞER MADENCİLER VE TAŞ OCAKÇILAR	PLASTİK PROFİL ÜRETİM OPERATÖRÜ (EKSTRÜZYON)	TUĞLA İMAL İŞÇİSİ
KALİTE KONTROLCÜ	PLASTİK MAMULLER İMAL İŞÇİSİ	PLASTİK PROFİL ÜRETİM OPERATÖRÜ (EKSTRÜZYON)
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	PLASTİK MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	KALİTE KONTROLCÜ
MEKANİK BAKIM ONARIMCISI	BÜRO MEMURU (GENEL)	ELEKTRONİK CİHAZLAR MONTÖRLERİ
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	DİĞER MADENCİLER VE TAŞ OCAKÇILAR
PLASTİK PROFİL ÜRETİM OPERATÖRÜ (EKSTRÜZYON)	ÜZÜM İŞLEME VE PAKETLEME İŞÇİSİ	PLASTİK MAMULLER İMAL İŞÇİSİ

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanlar içinde en fazla istihdamı barındıran üçüncü meslek Beden İşçisi (Genel)ve bu mesleği de takip eden diğer meslekler; Temizlik Görevlisi, Tuğla İmal İşçisi, Plastik Profil Üretim Operatörü (Ekstrüzyon), Kalite Kontrolcü ve Elektronik Cihazlar Montörleri olarak görülmektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

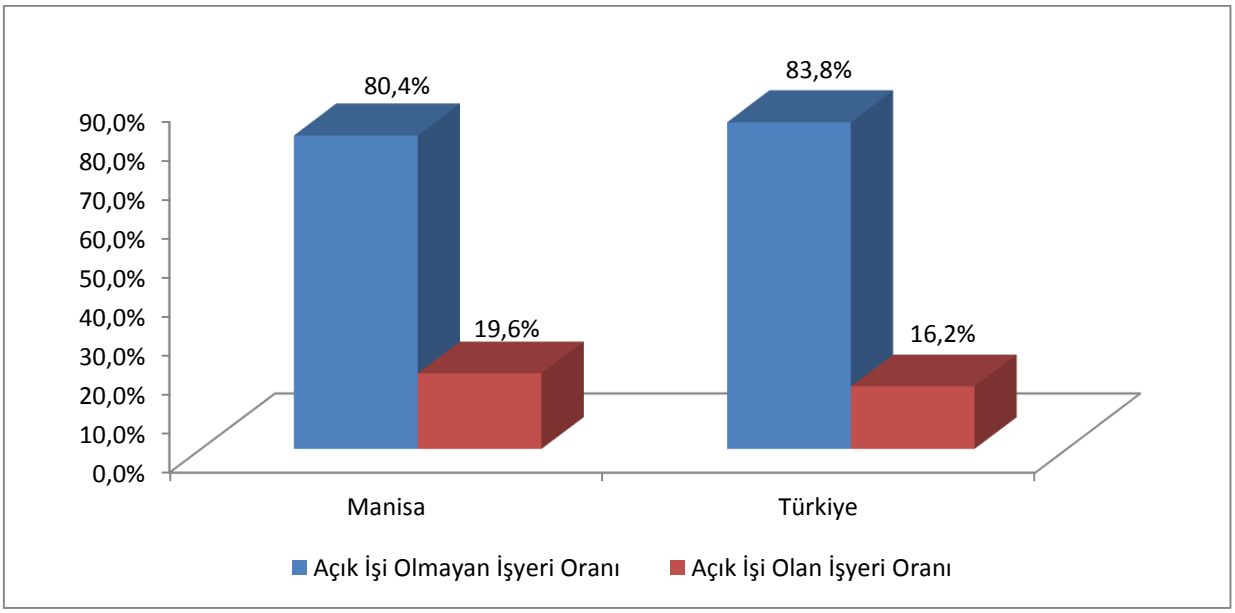

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 19,6'sında açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasına göre yüksek olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

Manisa ilinde 207 işyerinden 1882 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Toplam Açık İş Sayısı
Madencilik ve taş ocakçılığı	3
İmalat	948
İnşaat	33
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	648
Ulaştırma ve depolama	8
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	17
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	24
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	117
Eğitim	24
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	55
Diğer hizmet faaliyetleri	5
MANİSA	**1.882**

Kaynak: İPA 2016

Manisa ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda da Kurum verilerinde olduğu gibi İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 1882 kişilik açık işin yüzde 50,4'üne tekabül eden 948 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleridir.

Tablo 15'te ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	10,5%
İmalat	1,9%	27,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%
İnşaat	1,3%	9,5%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	2,7%	18,5%
Ulaştırma ve depolama	0,6%	7,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1,6%	10,2%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4,9%	6,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3,2%	17,4%
Eğitim	1,3%	6,8%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	1,9%	26,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	2,0%	11,1%
MANİSA	1,8%	19,6%

Kaynak: İPA 2016

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'ten de görüleceği üzere Manisa ilinde açık iş oranı yüzde 1,8 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Manisa ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 98 kişilik dolu kadronun yanında yaklaşık 2 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 4,9 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler olarak tespit edilmiştir.

Açık iş verme oranında ise İmalat sektörü ön plana çıkmıştır. Bu sektörde yaklaşık her 4 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır. İmalat sektörünü yüzde 26,5 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü ve yüzde 18,5 ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı takip etmektedir.

Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

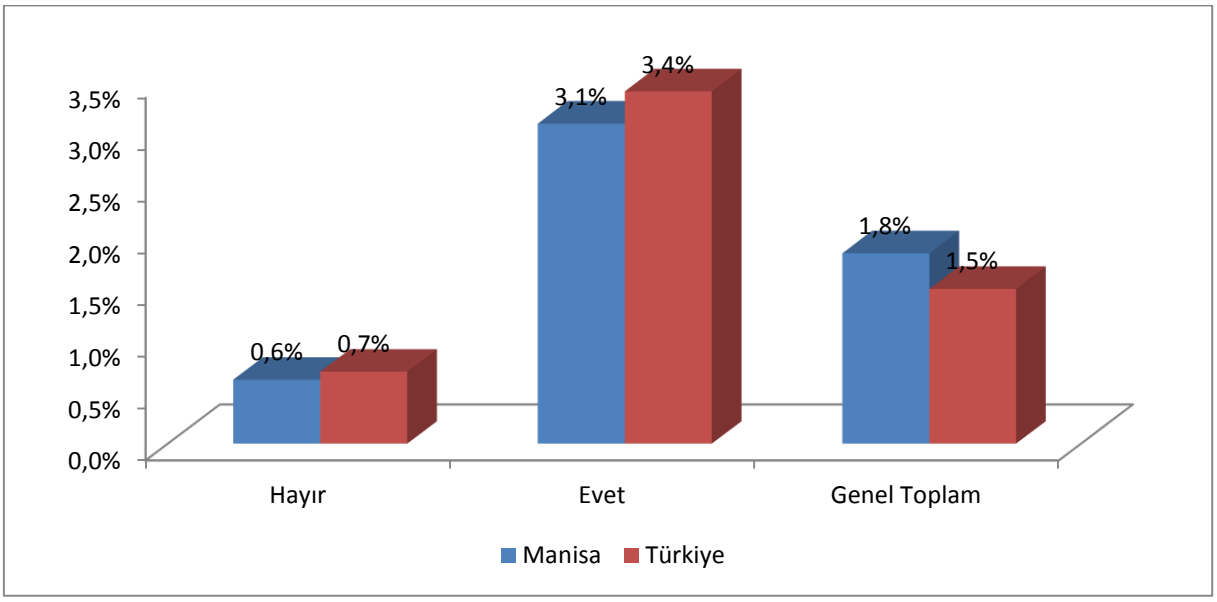

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 3,1; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,6 olarak gerçekleşmiştir. Manisa ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

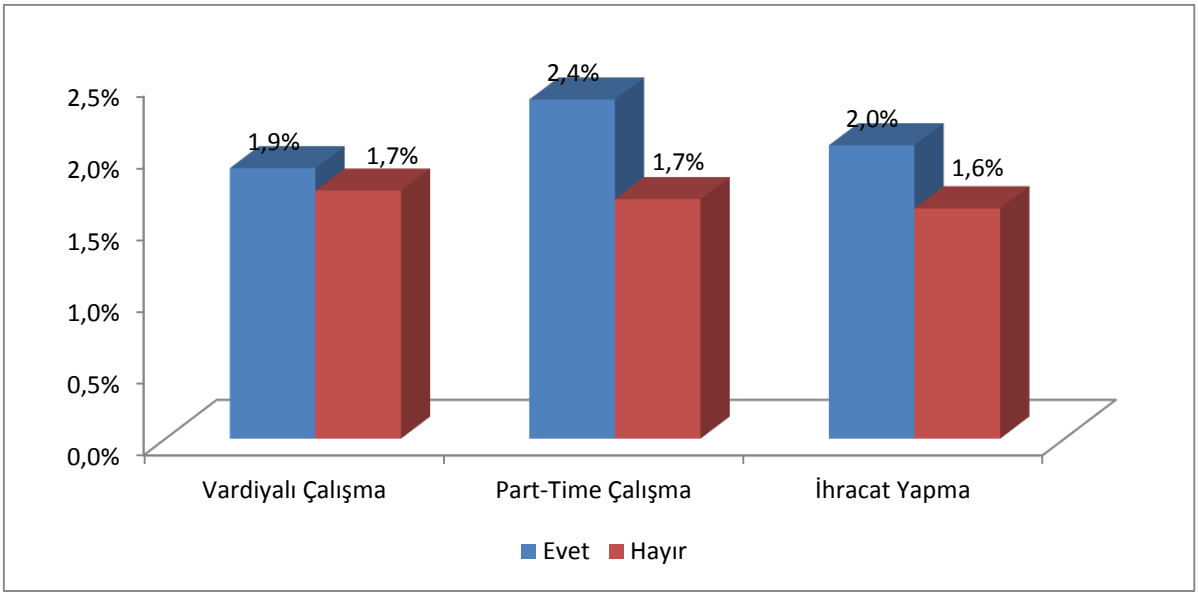

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,9, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,7 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 2,4, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,7'dir. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 2,0, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,6 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

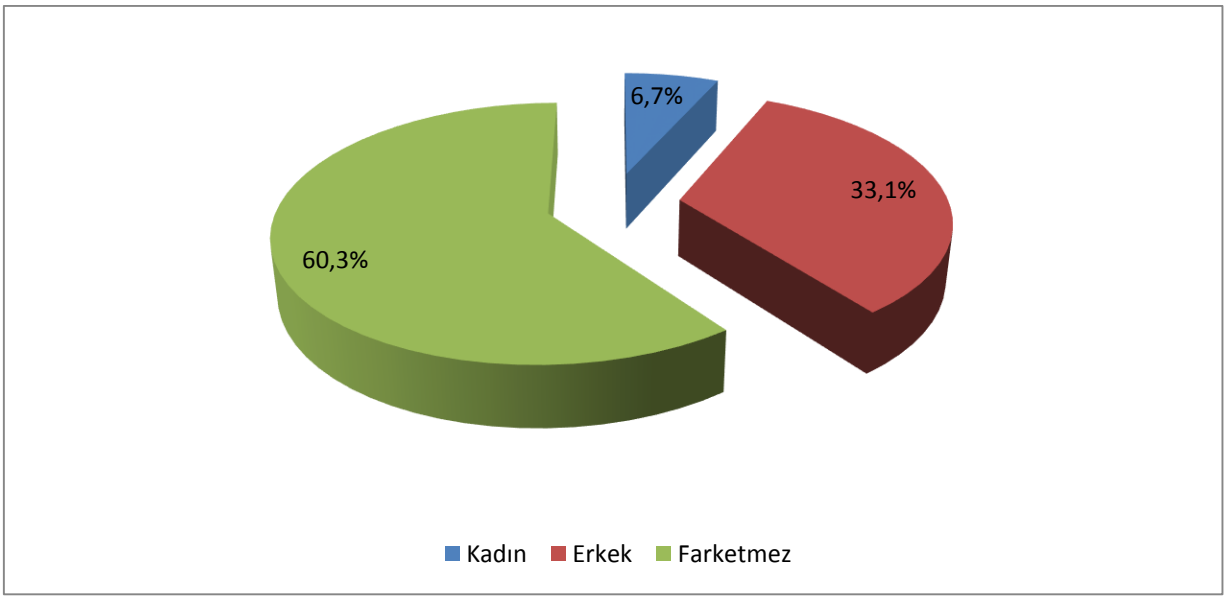

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 18'de ise Manisa ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 60,3'ünde işverenler belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 6,7 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 33,1 oranında erkek işgücü tercihinde bulunmuşlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

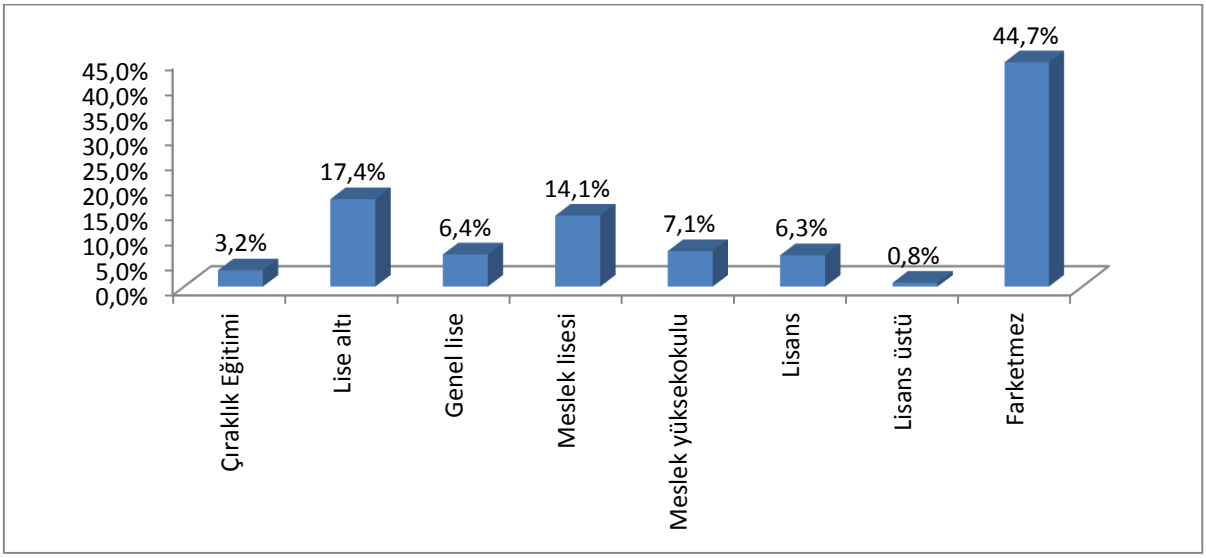

Kaynak: İPA 2016

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Manisa ilindeki açık işlerin yüzde 44,7'sinde işverenler belli bir eğitim düzeyi talep etmemişlerdir. Bu da gösteriyor ki Manisa ilinde en çok ihtiyaç duyulan elemanlar vasıfsız pozisyonlardadır. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise lise altı seviyesi olarak görülmektedir.

Şekil 20'de görüleceği üzere firmalar genel olarak belli bir eğitim seviyesi talep etmemişlerdir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; erkeklerde kadınlara nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiş, ayrıca yükseköğretim seviyesinde de erkek işgücü için bir talep daha yüksektir.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

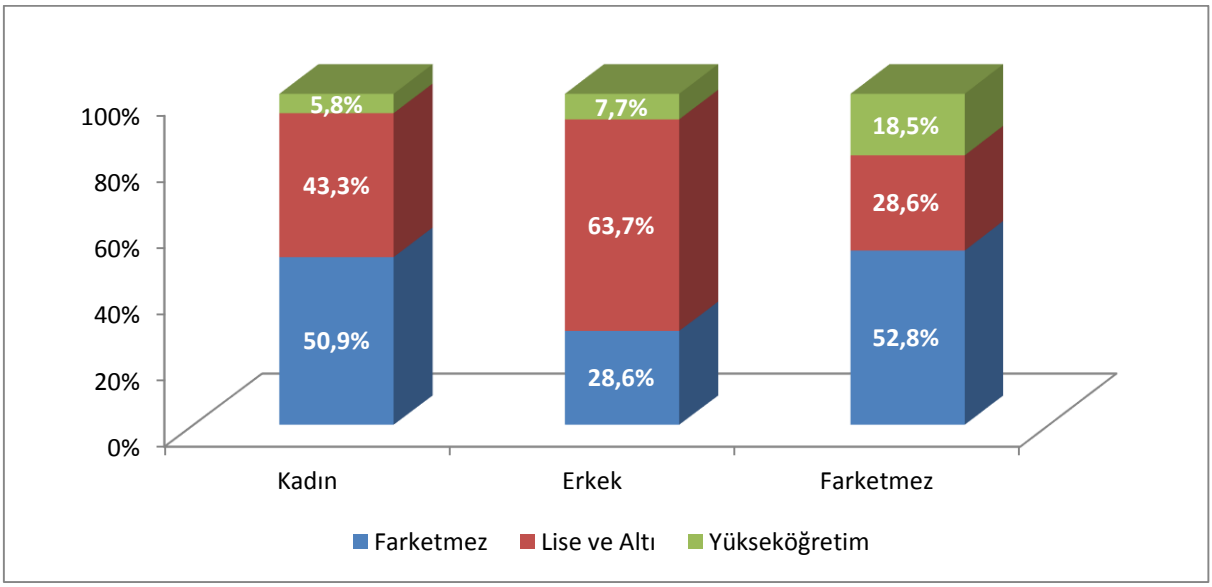

Kaynak: İPA 2016

Grafikte öne çıkan bir diğer husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri, cinsiyet tercihinde bulunulan açık işlerdeki yükseköğretim tercihine göre daha fazladır. Zira bu eğilimin nedeni, eğitimli işgücünün talep edildiği sektör ve mesleklerdeki "beyaz yakalı" istihdamı ön plana çıkmasıyla işgücü talebinde cinsiyet tercihinin eğitim tercihinin yanında çok bir anlam ifade etmemesi olarak söylenebilir.

Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Farketmez	Lise ve Altı	Yükseköğretim
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%
İmalat	38,1%	56,0%	5,9%
İnşaat	15,6%	65,6%	18,8%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	60,1%	19,9%	19,9%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	100,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	17,3%	82,7%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	90,0%	10,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	32,4%	30,7%	36,9%
Eğitim	0,0%	31,8%	68,2%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	40,4%	32,7%	26,9%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Genel toplam	**44,7%**	**41,2%**	**14,1%**

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 16'da Manisa ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

İşyerlerinden alınan açık işlerde yükseköğretim seviyesinde talep verilen altı sektör bulunmaktadır. Bu sektörler, İmalat, İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret, İdari ve Destek Hizmetler, Eğitim ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleridir. Tamamen lise ve altı seviyesinde açık iş verilen sektörler ise, Madencilik ve Taş ocakçılığı, Ulaştırma ve Depolama ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen en yüksek sektör yüzde 90,0 oranla Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler olmuştur. Herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen ikinci sektör ise Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü olmuştur. Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründeki açık işlerin yüzde 60,1'inde işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir.

Açık işlerinde işverenlerin mutlaka belirli bir eğitim seviyesinde talep verdikleri sektörler ise; Madencilik ve Taş ocakçılığı, Ulaştırma ve Depolama, Eğitim ve Diğer Hizmet Hizmet Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı

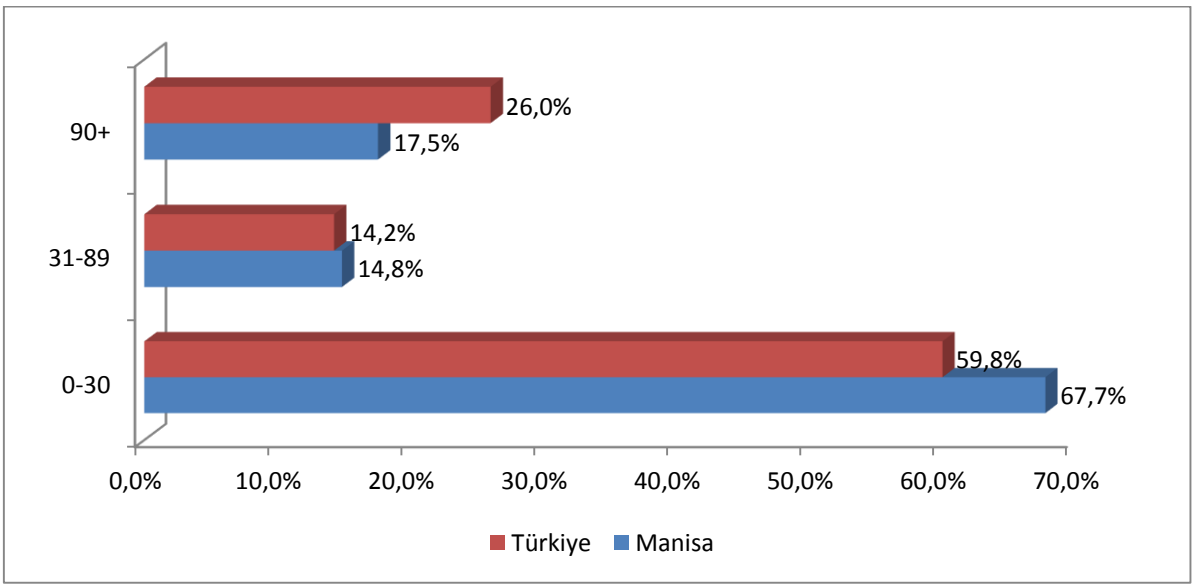

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; Manisa ilinde açık işlerin yüzde 67,7'si 0-30 gün arasında aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneline göre daha yüksek tespit edilmiştir. 31-89 gün arasında aranan açık işlerin oranı ise yüzde 14,8'dir. Bu oran da Türkiye geneline göre yüksek gerçekleşmiş olup, 90 ve daha fazla günde aranan açık işlerin oranına bakıldığında bu sefer Manisa' da gerçekleşen oran Türkiye geneline göre düşük kalmıştır. Yani Manisa ilinde açık işlerin Türkiye geneline göre daha kısa sürede karşılandığı söylenebilir.

Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Açık İş Arama Süresi	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel Toplam
0-30	42,4%	61,4%	73,9%	67,7%
31-89	6,7%	20,2%	12,7%	14,8%
90+	50,9%	18,3%	13,4%	17,5%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilebilir. Kadın işgücü tercihinde bulunulmuş olan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 42,4 oranında gerçekleşmiştir. Erkek işgücü taleplerinde ise bu oran yüzde 61,4 olarak tespit edilmiştir. Kadınlarda 31-89 gün arasında açık iş arama süresi yüzde 6,7 iken erkeklerde yüzde 20,2 oranında gerçekleşmiştir. 90 gün ve daha fazla süredir aranan açık işlerde kadınlar erkeklere nazaran daha ön plandadır. Kadınlarda oran yüzde 50,9 iken bu oran erkeklerde yüzde 18,3 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

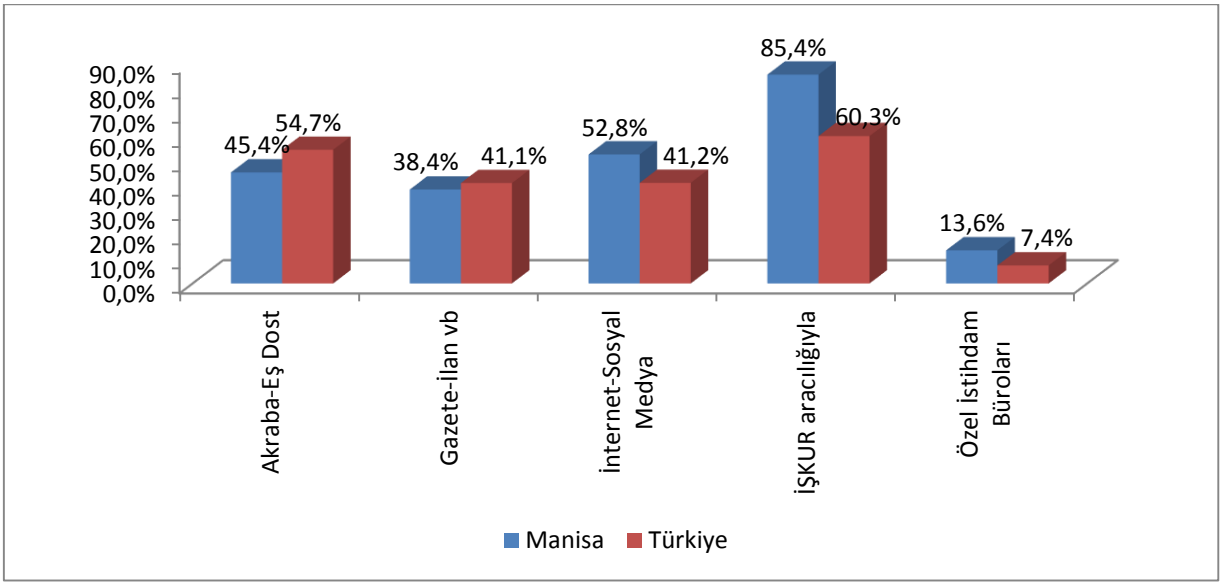

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 22'de Manisa ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Manisa ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 85,4 gibi büyük bir oranı İŞKUR'a verilmiştir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 60,3 olarak gerçekleşmiştir. Manisa ilinde işverenler daha sonra İnternet-Sosyal Medya arama kanalını kullanmıştır. Akraba-eş dost, Gazete-İlan vb. arama kanalları da yakın oranlarda gerçekleşmiştir. Bu üç arama kanalı içinde Manisa ortalamaları Türkiye gerçekleşmelerinin üstünde olduğu görülürken, Akraba-eş dost Gazete-İlan vb. arama kanalları Türkiye ortalamalarının altında kalmıştır.

Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Çıraklık Eğitimi	78,3%	5,0%	31,4%	81,9%	0,0%
Lise altı	45,1%	13,6%	51,2%	92,7%	5,0%
Genel lise	62,7%	25,8%	27,4%	82,6%	9,3%
Meslek lisesi	50,5%	57,4%	51,9%	85,9%	3,8%
Meslek yüksekokulu	49,3%	19,1%	80,0%	60,7%	4,6%
Lisans	30,2%	23,7%	73,3%	60,9%	55,7%
Lisans üstü	28,7%	13,9%	86,1%	86,1%	85,3%
Farketmez	40,9%	51,9%	51,1%	90,5%	15,9%
Genel Toplam	**45,4%**	**38,4%**	**52,8%**	**85,4%**	**13,6%**

Kaynak: İPA 2016

Çıraklık eğitiminde talep verilen açık işlerde özel istihdam büroları hiç kullanılmazken, yüzde 81,9 gibi yüksek oranlarda İŞKUR ve akraba-eş dost kanalları kullanılmıştır. Lise altı seviyelerinde de y özel istihdam büroları çok az kullanılırken, yüzde 92,7 oranında İŞKUR aracılığıyla işverenler açık işlerini karşılamaya çalışmışlardır. Görüldüğü üzere eğitim seviyesi arttıkça oranlar yükselmekteyken lisans seviyesine gelindiğinde bu oran en yüksek seviyesine ulaşmış ve bu eğitim seviyesinde talep edilen açık işlerin yüzde 55,7'sinde özel istihdam büroları kullanılmıştır. Herhangi bir eğitim seviyesi tercihinde bulunulmayan açık işler için işverenler çoğunlukla İŞKUR'u arama kanalı olarak tercih edilmektedir.

Şekil 23'te ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

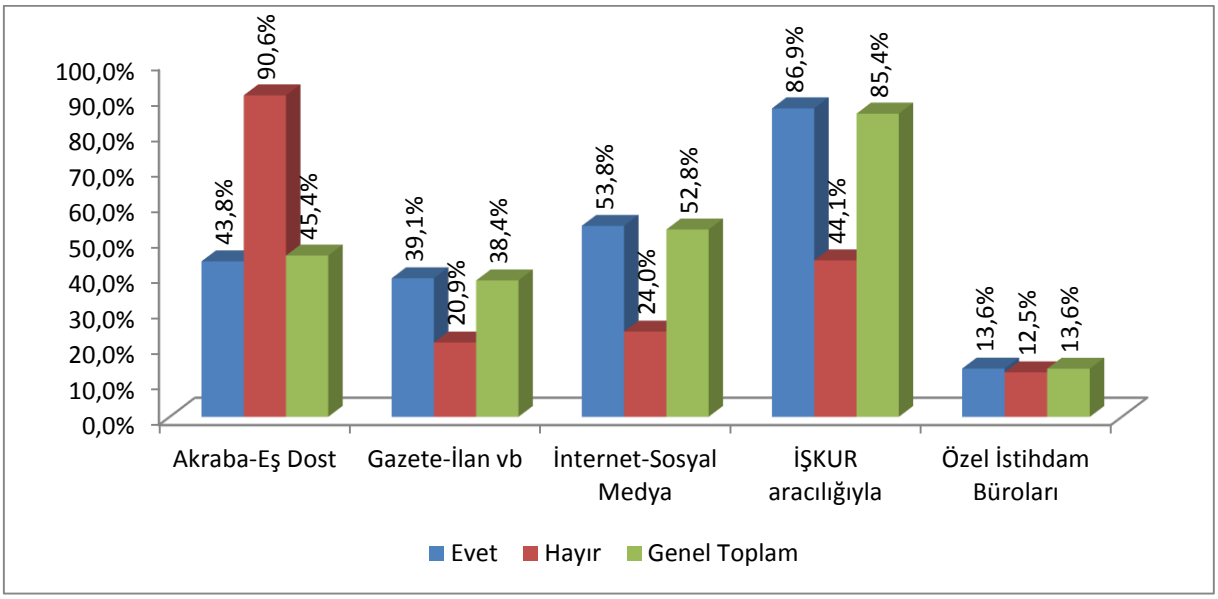

Kaynak: İPA 2016

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 86,9 gibi önemli bir oranda İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu oran İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri için yüzde 44,1'te kalmıştır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri açık işleri için özel istihdam bürolarını yüzde 13,6 oranında kullanmışlarken, Kurum hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinde özel istihdam bürolarını yüzde 12,5 oranında tercih etmiştir.

Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Satır Etiketleri	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	2	2	1	1	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	1	2	2	2
İletişim ve İfade Yeteneği	3	3	3	3	7	3
Takım Çalışması	4	4	4	4	6	4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	5	9	9	5	3	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	5	6	6	10	6
Satış ve Pazarlama Becerisi	9	8	5	7	4	7
Proje Tabanlı Çalışma	8	7	10	8	9	8
Bilgisayar kullanımı	6	6	7	9	8	9

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alanı oluşturmaktadır.

Manisa ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerileri gelmektedir. Daha sonra ise İletişim ve İfade Yeteneği, Takım Çalışması, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Satış ve Pazarlama, Bilgisayar Kullanımı ve Proje Tabanlı Çalışma becerisi gelmektedir.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Açık İş Sayısı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	97
Hizmet ve Satış Elemanları	142
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	142
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	3
Profesyonel Meslek Mensupları	90
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	343
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	173
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	892
Yöneticiler	1
MANİSA	**1.882**

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla meslek Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 47,4'dür. İkinci sırada ise Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır.

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 21'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Manisa ili için tespit edilen yüzde 1,8 açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 3,0 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları gelmektedir.

Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Grubu	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1,4%
Hizmet ve Satış Elemanları	3,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	1,1%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1,8%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1,8%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	2,3%
Yöneticiler	0,0%
MANİSA	**1,8%**

Kaynak: İPA 2016

İl geneli açık iş oranının altında bulunan meslek grupları ise Profesyonel Meslek Mensupları, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ve Yöneticiler meslek gruplarıdır.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı

Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	9,1%	2,3%	6,3%	5,1%
Hizmet ve Satış Elemanları	17,6%	5,8%	7,4%	7,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	2,5%	6,4%	8,7%	7,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,3%	0,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	5,9%	1,8%	6,3%	4,8%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2,4%	41,5%	7,2%	18,2%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,8%	15,9%	6,4%	9,2%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	61,7%	26,1%	57,5%	47,4%
Yöneticiler	0,0%	0,2%	0,0%	0,1%

Kaynak: İPA 2016

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 61,7 oranında Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar; yüzde 17,6 oranında Hizmet ve Satış Elemanları; yüzde 9,1 oranında Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir. Erkek işgücü tercihinde ise ilk sırada yüzde 41,5 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, ikinci sırada yüzde 26,1 ile Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar, üçüncü sırada yüzde 15,9 ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu gelmektedir.

Tablo 23'te ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği, ikinci sırada Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme gelmiştir.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, daha sonra Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve İletişim ve İfade Yeteneği becerileri önemlidir.

Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ön plana çıkmıştır.

Profesyonel Meslek Mensupları, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe olmuştur. Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda ise ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, ikinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri yer almıştır.

Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceriler	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	Hizmet Ve Satış Elemanları	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	Profesyonel Meslek Mensupları	Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	Yöneticiler	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	7	2	1	1	9	2	3	1		1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	5	1	2	3	1	1	1	2	2	2
İletişim ve İfade Yeteneği	1	3	3		2	4	6	3		3
Takım Çalışması	8	5	4	2	7	3	5	4		4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	4	5		8	6	7	6	3	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	2	7	6		4	5	8	8		6
Satış ve Pazarlama Becerisi	3	6	7		10		2			7
Proje Tabanlı Çalışma					5	8	9	5		8
Bilgisayar kullanımı	4		9		3	7	10	7	1	9
Yabancı Dil		8	8		6	9	4			10

Kaynak: İPA 2016

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	33,1%	12,8%	59,4%	79,7%	1,1%
Hizmet ve Satış Elemanları	74,3%	21,2%	41,4%	52,6%	1,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	49,6%	29,4%	27,3%	87,0%	2,9%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	63,1%	37,0%	61,6%	27,6%	11,3%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	51,9%	47,4%	36,6%	82,8%	2,4%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	36,0%	26,6%	69,9%	87,2%	42,1%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	38,8%	44,2%	60,2%	97,6%	17,6%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde tamamı İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Arama kanalları içinde meslek grupları bazında Hizmet ve Satış Elemanları, Profesyonel Meslek Mensupları ve Yöneticiler meslek gruplarında diğer seçenekler İŞKUR'dan daha çok tercih edilmiştir. Bunun yanında Yöneticiler meslek grubunda arama kanalları içinde İŞKUR tercih edilmemiştir.

Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Takım Çalışması	İletişim ve İfade Yeteneği	Bilgisayar kullanımı	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	Satış ve Pazarlama Becerisi	Yabancı Dil	Proje Tabanlı Çalışma
Metal Mamuller Montaj İşçisi	2	1		3	4					5
Makineci (Dikiş)	1	3	4	2						
Plastik Mamuller İmal İşçisi	4	1	3				2			
Kablo Gruplama İşçisi		1		2						
Plastik Mamuller Montaj İşçisi	2	1	3	4		5				
Uluslararası Satış Elemanı				3				1	2	
Müşteri Temsilcisi				1		2		3		
Beden İşçisi (Genel)	2	1	4	3		5				
Forklift Operatörü	1	2	4	3	5	6	7			
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	1	2	3	4	5	6	7			

Kaynak: İPA 2016

Tablo 25'te Manisa ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Metal Mamuller Montaj İşçiliği mesleğinde becerilerdeki ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik yer almaktadır. Makineci (Dikiş) mesleğinde ise talep edilen becerilerin başında Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir. Sonraki üç meslek olan Plastik Mamuller İmal İşçisi, Kablo Gruplama İşçisi ve Plastik Mamuller Montaj İşçisi mesleklerinde en çok tercih edilen beceri Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olmuştur.

Diğer mesleklerden farklı olarak Uluslararası Satış Elemanı mesleğinde ilk sırayı Satış ve Pazarlama Becerisi alırken, ikinci sırada Yabancı Dil ve üçüncü sırada İletişim ve İfade Yeteneği bulunmaktadır.

Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Genel Toplam
Makineci (Dikiş)	Forklift Operatörü	Metal Mamuller Montaj İşçisi
Plastik Mamuller Montaj İşçisi	Pres Tezgahı Operatörü (Kesim)	Makineci (Dikiş)
Bayan Kuaförü	Mekanik Bakım Onarımcısı	Plastik Mamuller İmal İşçisi
Büro Memuru (Genel)	Gaz Altı Kaynakçısı	Kablo Gruplama İşçisi
Hemşire	Şoför-Yük Taşıma	Beden İşçisi (Genel)
Sekreter	Metal Levha İşçisi	Plastik Mamuller Montaj İşçisi
Ön Muhasebeci	Nc/Cnc Tezgah Operatörü	Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı
Ebe	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Müşteri Temsilcisi
Çaycı	Kamyon Şoförü	Uluslararası Satış Elemanı
İplik Temizleme İşçisi	Kalite Kontrolcü	Forklift Operatörü

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Metal Mamuller Montaj İşçisi, Makineci (Dikiş), Plastik Mamuller İmal İşçisi, Kablo Gruplama İşçisi, Beden İşçisi (Genel), Plastik Mamuller Montaj İşçisi, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Müşteri Temsilcisi, Uluslararası Satış Elemanı ve Forklift Operatörü meslekleridir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler ise Makineci (Dikiş), Plastik Mamuller Montaj İşçisi, Bayan Kuaförü, Büro Memuru (Genel) ve Hemşire şeklinde sıralanmıştır.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Forklift Operatörü, Pres Tezgahı Operatörü (Kesim), Mekanik Bakım Onarımcısı, Gaz Altı Kaynakçısı ve Şoför-Yük Taşıma meslekleridir.

Burada dikkat çeken en önemli istatistik ise; toplamda ilk sırada bulunan Metal Mamuller Montaj İşçisi mesleğinin gerek erkeklerde gerekse kadınlarda ilk 10'a girememesidir. Burdan yola çıkarak Metam Mamuller Montaj İşçisi mesleğinde açık iş veren firma yetkililerinin belli bir cinsiyet belirtmediğidir.

Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	3	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	4	2	1	2
İletişim ve İfade Yeteneği	2	4	2	3
Takım Çalışması	3	3	4	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	5	5	8	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	7	6	5	6
Satış ve Pazarlama Becerisi	8	9	6	7
Proje Tabanlı Çalışma	10	8	7	8
Bilgisayar kullanımı	6	7	10	9
Yabancı Dil	9	10	9	10

Kaynak: İPA 2016

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması ilk sırada aynıdır. Gerek kadınlarda gerekse erkeklerde ilk sırayı Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe almıştır. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak görülmektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Manisa ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

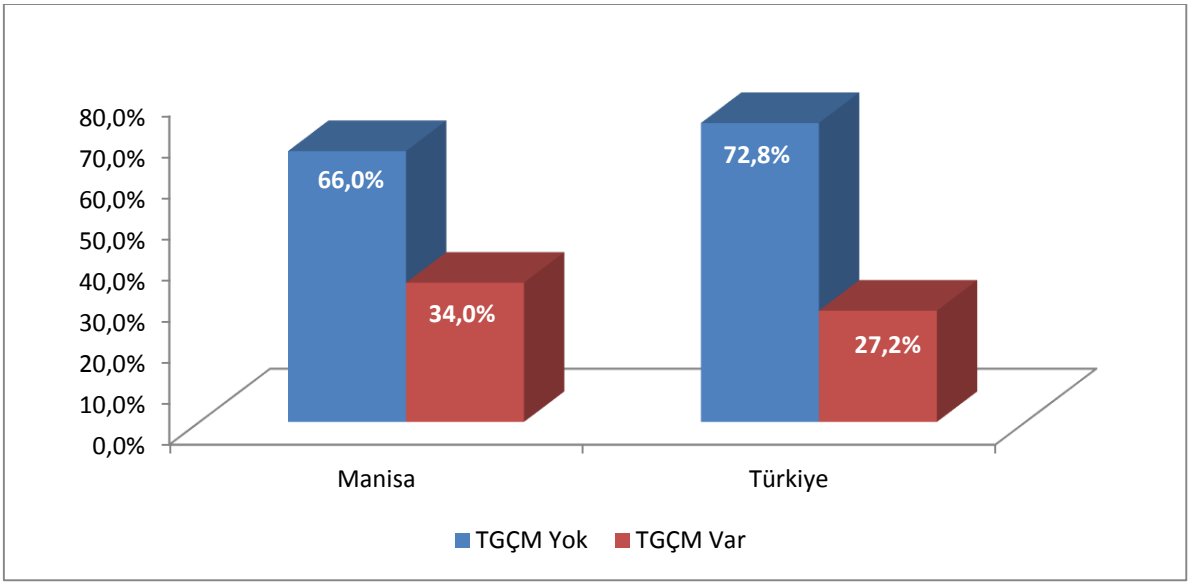

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20+ istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Manisa ilinde ise 20+ istihdamlı 1059 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 360 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 34,0 ile Manisa ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

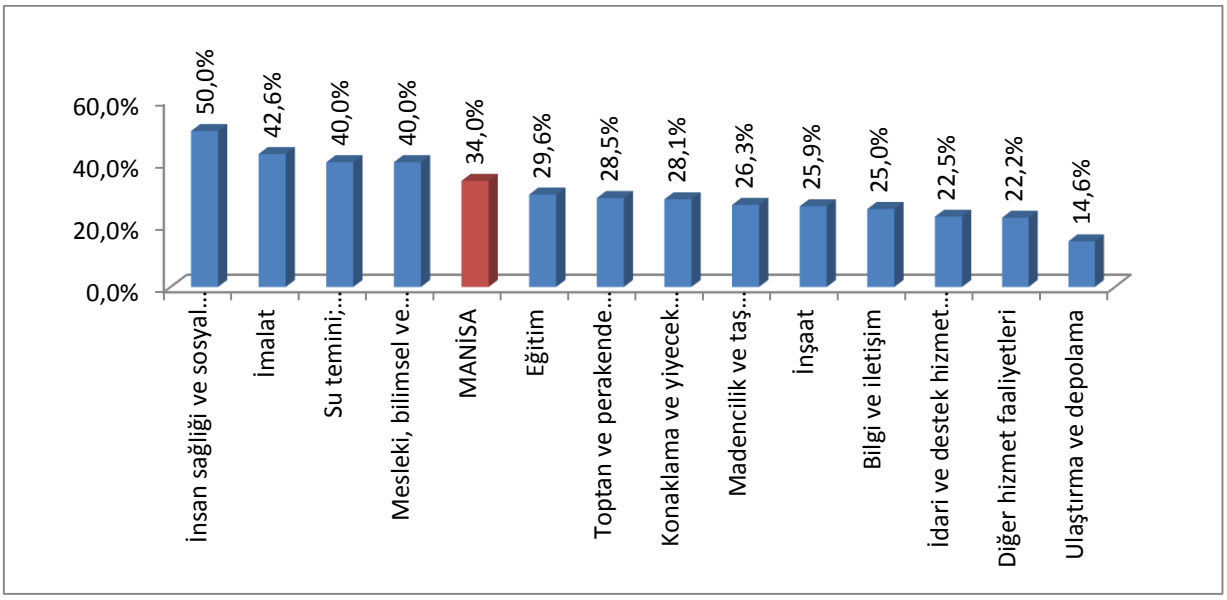

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Gayrimenkul Faaliyetler ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir.

Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
Madencilik ve taş ocakçılığı	12
İmalat	1.095
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	5
İnşaat	115
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	501
Ulaştırma ve depolama	16
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	27
Bilgi ve iletişim	1
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	176
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	85
Eğitim	26
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	49
Diğer hizmet faaliyetleri	4
MANİSA	**2.112**

Kaynak: İPA 2016

İmalat sektörü gibi Manisa ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranının oldukça yüksek çıkması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha fazla zorluk çektiğini göstermektedir.

Manisa ilinde 2 bin 112 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat sektörü ve Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörlerinde yoğunlaşıldığı görülmektedir. Bu iki sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Manisa ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 75,6 'sını oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Öyle ki Manisa ilinde toplam çalışanların yüzde 73 'ü bu sektörlerde çalışmaktadırlar. Araştırma sonuçlarına göre özellikle İmalat sektörü, Türkiye geneli verilerde de sayısal olarak mevcut istihdamı en fazla olan ve eleman temininde de en çok güçlük çekilen sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

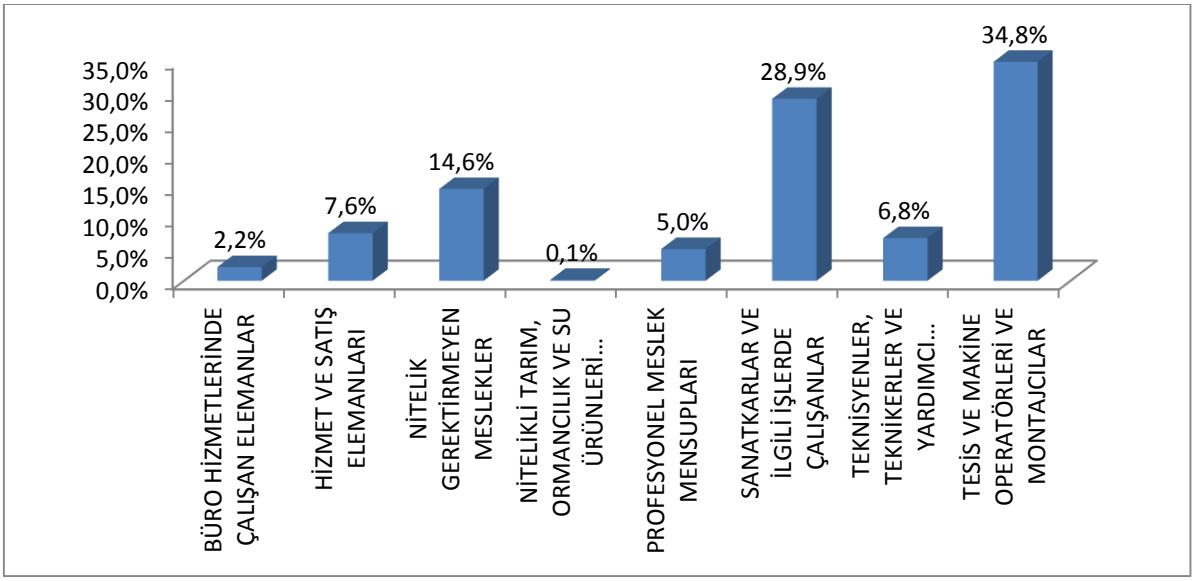

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 735 kişi ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 34,8'i bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20 + istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek ikinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Manisa ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu hem ülke geneli hem de Manisa ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

Meslekler	TGÇM Dağılımı
Metal Mamuller Montaj İşçisi	10,2%
Beden İşçisi (Genel)	8,5%
Makineci (Dikiş)	4,4%
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	3,3%
Plastik Mamuller Montaj İşçisi	3,1%
Cnc Torna Tezgahı Operatörü	2,6%
Kalite Kontrolcü	2,3%
Forklift Operatörü	2,2%
Gaz Altı Kaynakçısı	2,1%
Mekanik Bakım Onarımcısı	2,1%

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 216 kişi ile Metal Mamuller Montaj İşçisi mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 179 kişi ile Beden İşçisi (Genel), 94 kişi ile Makineci (Dikiş) meslekleri takip etmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; önemli farklılıklar olduğu görülmektedir. Geçtiğimiz yılın ilk üç sıradaki temininde güçlük çekilen meslekleri; Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Gaz Altı Kaynakçısı ve Pres Tezgahı Operatörü (Kesim) iken bu yıl ki ilk üç Metal Mamuller Montaj İşçisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) şeklinde sıralanmıştır.

Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Müşteri Temsilcisi, Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle), Gaz Altı Kaynakçısı, Makine Mühendisi, Nc/Cnc Tezgâh Operatörü ve Mermer İşçisi mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Manisa ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir.

Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

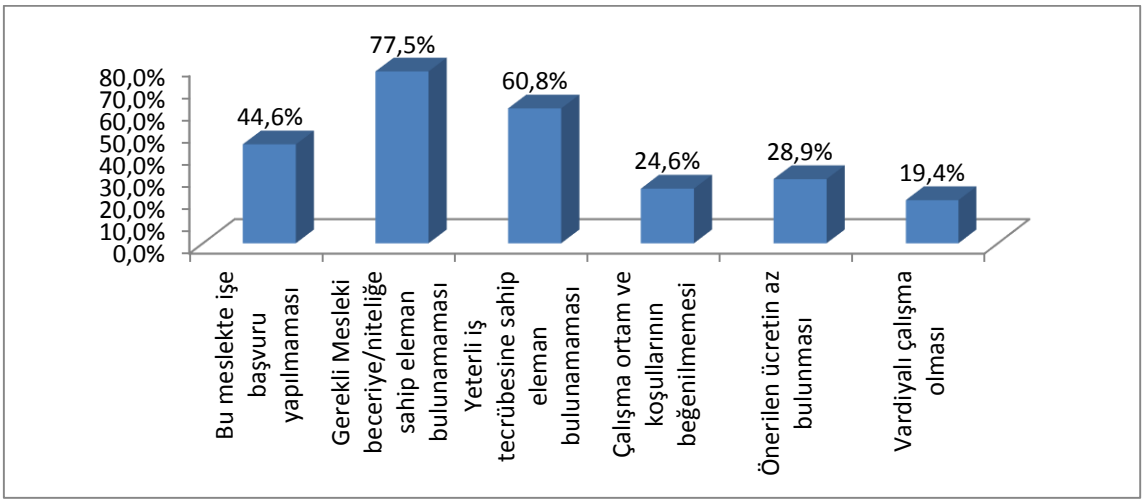

Kaynak: İPA 2016

TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

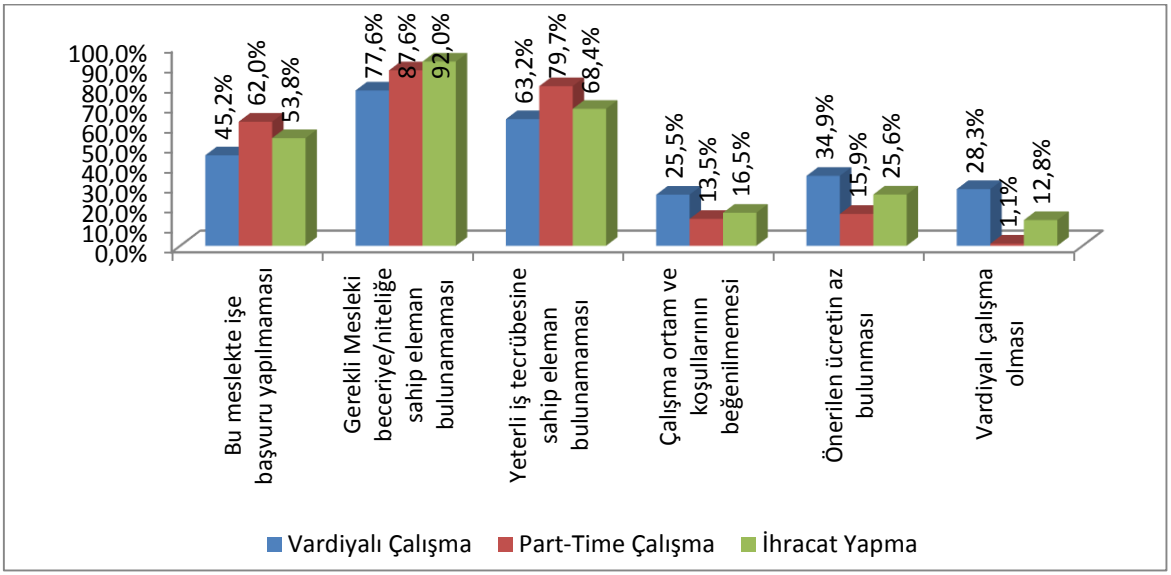

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; her üç duruma sahip işyerlerinde de oranları değişmekle beraber TGÇM nedenlerinden ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. İhracat yapan işyerlerinde bu nedene ilişkin oranının yüzde 65,1 olarak hesaplanması ile biraz daha belirgindir.

Ayrıca Manisa ili hatta ülke geneli işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin de aynı nedene dayanması sebebiyle, bu husus genel bir problem halini almaktadır.

Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri

Meslek Grupları	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	13,3%	62,6%	28,9%	33,0%	37,3%	26,3%
Hizmet ve Satış Elemanları	22,7%	73,5%	69,7%	46,2%	30,2%	16,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	11,9%	37,3%	25,6%	66,7%	65,0%	70,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	33,1%	67,9%	61,9%	25,9%	34,8%	1,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	32,2%	84,8%	57,2%	8,6%	17,2%	6,5%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	42,3%	88,5%	74,4%	8,5%	23,6%	4,3%
Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	77,1%	89,3%	75,6%	18,2%	23,1%	14,9%
Yöneticiler	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
MANİSA	**44,6%**	**77,5%**	**60,8%**	**24,6%**	**28,9%**	**19,4%**

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni en çok tercih edilen nedenlerdendir. Öyle ki, dokuz meslek grubundan altı tanesi için en yüksek oranda söz konusu neden işaretlenmiştir. Bunun yanı sıra Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ile Yöneticiler meslek grupları için ise eleman temininde güçlük çekme nedenlerinin tek bir tane olduğu dikkat çeken diğer bir husustur.

Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Metal Mamuller Montaj İşçisi	97,6%	97,2%	97,2%	0,0%	0,0%	0,0%
Beden İşçisi (Genel)	10,2%	22,8%	15,9%	85,8%	98,3%	98,3%
Makineci (Dikiş)	92,4%	89,1%	83,7%	35,0%	0,0%	0,0%
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	92,8%	97,1%	100,0%	43,1%	48,9%	94,1%
Plastik Mamuller Montaj İşçisi	89,2%	96,9%	57,8%	0,0%	39,1%	7,7%
Cnc Torna Tezgahı Operatörü	34,0%	79,2%	54,7%	17,0%	52,8%	0,0%
Kalite Kontrolcü	42,6%	91,5%	95,8%	14,9%	23,4%	34,0%
Forklift Operatörü	78,2%	67,3%	65,1%	8,7%	43,2%	13,1%
Gaz Altı Kaynakçısı	34,1%	75,0%	61,4%	4,5%	20,4%	4,5%
Mekanik Bakım Onarımcısı	60,7%	85,9%	76,7%	4,6%	41,9%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Müşteri Temsilcisi, Makine Mühendisi, Elektrik Teknisyeni, Nc/Cnc Tezgâh Operatörü ve Mermer İşçisi meslekleri olmak üzere toplam on meslekten altı tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleğinin ise temininde güçlük çekilmesinin tek bir nedeni olduğu tablodan görülmekte olup Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması neden olarak belirlenmiştir. Diğer yandan Garson (Servis Elemanı) mesleğinin temininde güçlük çekilmesinin nedenleri arasında Önerilen Ücretin Az Bulunması nedeni söz konusu meslekte en yüksek orana sahip olup bu haliyle diğer mesleklerin nedenlerinden farklılık göstermektedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Manisa ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1’i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Manisa ilinde işverenlerin yüzde 24,1 ‘i istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2’si istihdamın artacağını öngörürken Manisa ‘da bu sayı 4’e yükselmekte olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke geneli ile aynı olup yüzde 3,6 olarak öngörülmüştür.

Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
Madencilik ve taş ocakçılığı	10,5%	0,0%	47,4%	42,1%
İmalat	19,9%	4,2%	26,8%	49,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	40,0%	60,0%
İnşaat	16,4%	2,6%	16,4%	64,7%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	16,0%	3,5%	31,0%	49,5%
Ulaştırma ve depolama	14,6%	7,3%	24,4%	53,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	7,7%	2,6%	46,1%	43,6%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	75,0%	25,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri				
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	25,0%	75,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	20,0%	0,0%	20,0%	60,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	37,4%	2,5%	7,5%	52,6%
Eğitim	16,0%	6,8%	20,5%	56,7%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	23,5%	0,0%	41,2%	35,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	22,2%	0,0%	44,4%	33,3%
Genel Toplam	**18,1%**	**3,6%**	**27,3%**	**50,9%**

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Eğitim, Gayrimenkul Faaliyetleri ile İmalat sektörlerinde olduğu görülmektedir. Özellikle Eğitim ve Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerindeki mevcut işyerlerinin yaklaşık yarısının istihdamın artacağı yönünde tahminde bulunması, bu sektörlerin önümüz yıl Manisa 'da işgücü piyasasında önemli ölçüde dalgalanmalar oluşturabileceğini göstermektedir.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Finans ve Sigorta Faaliyetleri ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için herhangi bir öngörüde bulunamamışlardır.

Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
İmalat	990	2,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	622	2,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	291	8,1%
İnşaat	182	7,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	121	26,2%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	107	3,7%
Madencilik ve taş ocakçılığı	25	0,2%
Eğitim	14	0,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	13	1,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	7	2,8%
Ulaştırma ve depolama	-3	-0,3%
Genel Toplam	**2.370**	**2,4%**

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup Manisa 'de ise bu oran, yüzde 2,9 olup ülke geneli ile benzerlik göstermektedir.

Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Diğer Hizmet Faaliyetleri, Ulaştırma ve Depolama ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörleri dışındaki tüm sektörlerde artış tahmin edilmektedir. Sayısal olarak artışın daha fazla İmalat sektöründeki artıştan kaynaklanacağı öngörülmektedir. Öyle ki Manisa 'de beklenen bin 234 kişilik istihdam artışının yarısından fazlasının bu sektörde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, bu sıralamayı değiştirmektedir. Öyle ki en yüksek net istihdam değişim oranı, Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörüne ait iken İmalat sektörü sıralamada daha alt sıralarda yer almakla beraber en düşük net istihdam değişim oranının İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörüne ait olduğu görülmektedir.

Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	788	2,1%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	603	3,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	464	3,5%
Hizmet ve Satış Elemanları	178	3,9%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	146	2,2%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	106	1,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	87	1,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Yöneticiler	-1	0,0%
GENEL	**2370**	**2,4%**

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak tespit edilmiştir. Manisa ilinde farklı olarak ilk sırada Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yer alırken sayısal artış olarak bu meslek grubunu sırasıyla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler takip etmektedir. Bu üç meslek grubunun net istihdam artış beklentisinin toplamı, Manisa ilinde beklenen tüm artışın yüzde 78 'ini oluşturmaktadır.

Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda artış veya azalış beklenmezken, Yöneticiler meslek grubunda bir kişilik azalma beklenmektedir.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunu ilk sıraya yükseltmektedir.

Manisa ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Metal Mamuller Montaj İşçisi, Beden İşçisi (Genel), Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Temizlik Görevlisi, Kalite Kontrolcü meslekleri olup, Fermuar İmal İşçisi, Otobüs Kaptanı (Şoförü), Deri İşçisi, Makineci (Dikiş) ve Kalite Kontrolcü-Tekstil mesleklerinde ise azalış beklenmektedir. Bu verilere dayanarak Manisa ilinde önümüzdeki yıl içerisinde Tekstil sektöründe daralma olabileceği söylenebilir.

Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Metal Mamuller Montaj İşçisi	Fermuar İmal İşçisi
Beden İşçisi (Genel)	Otobüs Kaptanı (Şoförü)
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	Deri İşçisi
Temizlik Görevlisi	Makineci (Dikiş)
Kalite Kontrolcü	Kalite Kontrolcü-Tekstil
Müşteri Temsilcisi	Otobüs Muavini
Plastik Mamuller Montaj İşçisi	Peynir İmal İşçisi
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Saya Dikici (Makine İle)
Ambalajlama İşçisi (El İle)	Ayakkabı İmalatçısı (Montaj)
Meyve Sebze Ayıklama İşçisi	Ayakkabı İmalatçısı

Kaynak: İPA 2016

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Metal Mamuller Montaj İşçisi Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı ve Güvenlik Görevlisi meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Buradan Manisa ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Bunun yanı sıra Manisa ilinde istihdam artışı beklenen Güvenlik Görevlisi mesleği, Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinde de istihdam artışı beklenen ilk on meslek içerisinde yer almaktadır. Bu minvalde hem Manisa ili için hem de ülke geneli için bu mesleklerde daha fazla istihdam sağlanacağı öngörülmektedir.

Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

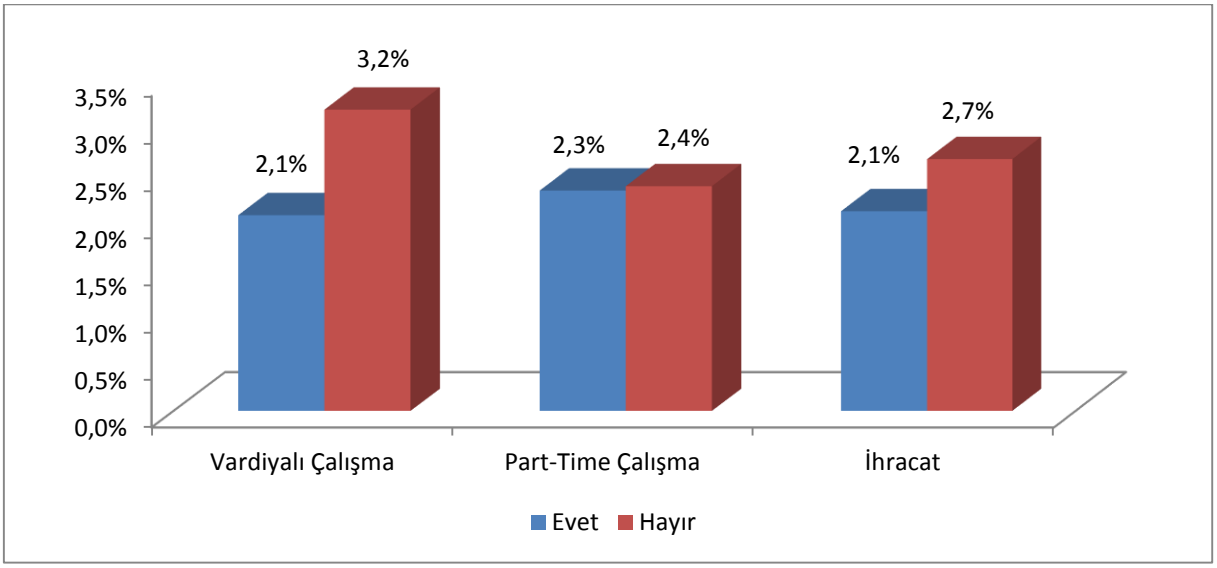

Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma, part-time çalışma veya ihracat yapma olmak üzere üç özelliğe sahip işverenlerin benzer eğilimler sergilediğini görmekteyiz. Manisa ili için yüzde 2,9 olan net istihdam değişim oranı, bu üç özelliğe sahip işyerlerinin üç türünde de daha düşük olarak hesaplanmaktadır. Bu da vardiyalı çalışma, part-time çalışma veya ihracat yapan işverenlerin önümüz dönem, bu üç özelliğe de sahip olmayan işverenlere nazaran daha düşük istihdam artışı beklediğini göstermektedir.

Bu sonuç, Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerleri için de geçerli olup ülke geneli yüzde 2,8 net istihdam değişim oranından, bu üç özellikten birine sahip olan işyerlerinin net istihdam değişim oranları, daha düşük olarak hesaplanmıştır.

Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

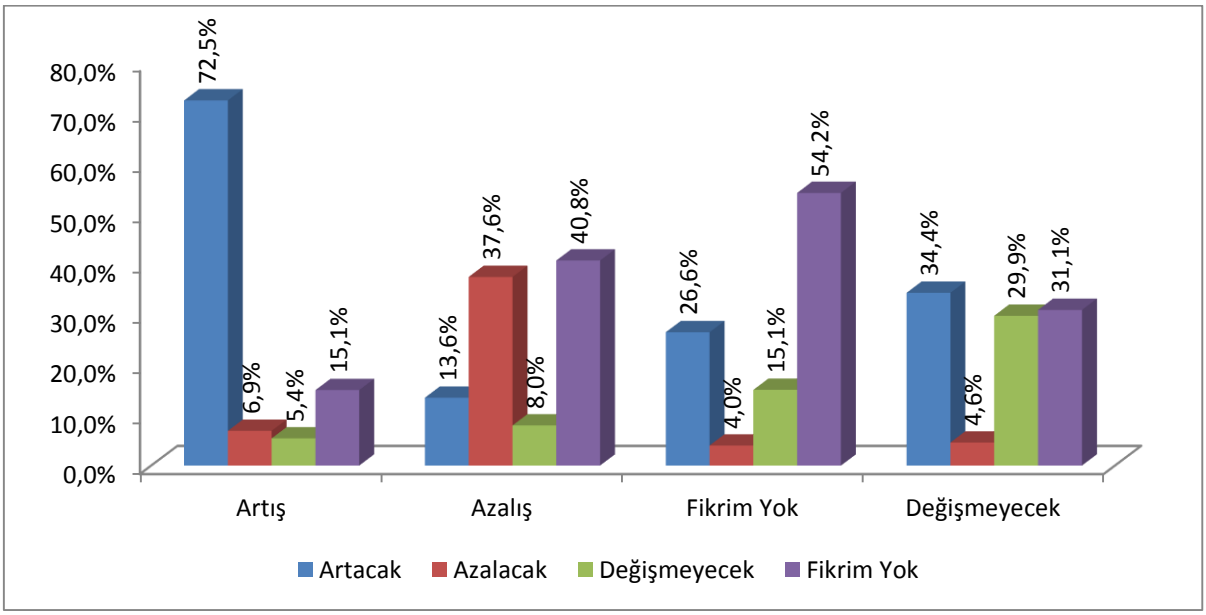

Kaynak: İPA 2016

Manisa ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüştükleri görülmektedir. Bir yıl sonrası için istihdam artışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 18,1'ini oluşturmaktadır. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 72,5 'inin beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken yüzde 6,9'unun ise azalış beklediği görülmektedir. Buradan işverenlerin yüzde 6,9'unun önümüzdeki dönemde istihdam artışı beklerken uzun vadede azalış beklemekte oldukları anlaşılmaktadır.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 3,6'sını oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 37,6'sı beş yıl

sonrası için de azalış beklemektedir. Bunun yanı sıra kısa vadede istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 13,6'sı beş yıl sonrası için istihdam artışı beklemektedir.

Önümüzde ki dönemde istihdamın değişmeyeceğini ifade eden işverenler, toplam işverenlerin yüzde 27,3 'ünü oluşturmaktadırlar. Bunlardan yüzde 29,9'luk kısmı ise hem kısa vadede hem de beş yıl sonrasında yine istihdamın mevcut durumunu koruyacağını ifade etmişlerdir.

İşverenlerin yüzde 50,9'luk kısmı ise bir yıl sonrası için istihdam artışı/azalışı hakkında herhangi bir öngörülerinin olmadığını beyan etmişlerdir. Önümüzdeki dönem için öngörüsü olmayanların da yüzde 54,2'si uzun vadede de herhangi bir tahminde bulunamamışlardır.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri birbirleriyle tutarlı olup önümüzdeki dönem için işveren hangi beklenti içindeyse beş yıl sonra da aynı eğilimde olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Dünyadaki küreselleşme süreciyle beraber ortaya çıkan değişimlerden işgücü piyasaları da büyük oranda etkilenmiştir. Bu değişimle beraber son yirmi yılda işsizlik ve istihdam sorununun giderek arttığı gözlenmiştir. Bu durum işsizliği azaltmayı ve istihdamı arttırmayı amaçlayan politikaların önemini arttırmıştır. İstihdamı artırmayı amaçlayan bu politikalara İŞKUR'un da büyük katkıları bulunmaktadır. Bu bağlamda; İŞKUR tarafından düzenlenen işbaşı eğitim programları ile çalışanların tecrübe kazanması, işgücü yetiştirme ve meslek eğitim kursları, girişimcilik kursları, iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri gerçekleştirilmektedir.

2016 yılında Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeli tarafından yapılan iş piyasası analiz çalışmaları sonucunda elde edilen bilgiler, Manisa ilinin sektörel anlamda gelişiminin izlenmesine, bu durumda ilin işgücü piyasasına ilişkin mevcut durumu hakkında bilgi edinmesine, sektörlerin ihtiyaç duyduğu işgücü özelliklerini belirlenmesi ve işgücü piyasasının geleceğe yönelik istihdam politikalarının geliştirilmesine yardımcı olacaktır.

Manisa iline ilişkin derlenen verilerin genel bir değerlendirmesi yapıldığında; Manisa'nın aldığı göç kadar, göç verdiği, bununla beraber sınırlı da olsa nüfusta bir düşüş olduğu, ilde kent nüfusunun daha yoğun ve cinsiyete göre dağılımının dengeli olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Manisa'nın gelişimine yönelik en önemli sorunlarından birisinin de, önemli sayıda öğrenci ile nitelikli-yüksek ücretli personelin Manisa'da ikamet etmemesi ve Manisa'da yaratılan gelirin yüksek oranda Manisa dışında harcanması gelmektedir. Bunu engelleyebilmek açısından Manisa ilindeki sosyal ve kültürel etkinliklerin arttırılması sağlanmalıdır. Bunun sonucunda nitelikli-yüksek ücretli personelin Manisa'da ikamet etmesi ve yaratılan gelirin ilimizde kalması sağlanabilir.

Eldeki verilere göre Manisa'da istihdam oranı son yıllarda bir artış göstermekte ve aynı oranda da işsizlik değerleri düşmektedir. İşsizlikte en yüksek seviye olan lise altı eğitim düzeyindeki bireylerin mesleki eğitim almalarının sağlanması ile işsizlik oranlarının düşmesine katkıda bulunacaktır. Ancak, İŞKUR tarafından finanse edilen özellikle de imalat sektöründen gelen istihdam garantili mesleki eğitim taleplerinde ön yeterlilik olarak lise ve dengi eğitim almış katılımcıların talep edilmesi, lise altı eğitim düzeyindeki bireylere mesleki eğitim verilmesini zorlaştırmaktadır. Bu noktada, açık lise veya meslek liselerine katılımın yaygınlaştırılması için İl Milli Eğitim Müdürlüğüne büyük görev düşmektedir. Genel olarak işgücüne katılım oranı Türkiye ortalamasının üstünde olmakla birlikte, kadınların işgücüne katılımı yeterli seviyede olmadığından, kadınları işgücüne çekmek önem arz etmektedir. Özellikle de kadınlara yönelik düzenlenecek mesleki eğitim kursları ile birlikte işbaşı eğitim programları, girişimcilik programlarıyla birlikte kadınların işgücüne katılımları artıracaktır.

Manisa'da toplamda bin 59 firmayla yüz yüze görüşülmüştür. Bu firmaların büyük çoğunluğu imalat sektöründe bulunmakta olup buna göre Manisa'da imalat sektörünün gelişmiş olduğunu görmekteyiz. Sanayi sektöründeki firmaların büyük çoğunluğunun ihtiyacı, belli bir vasfa sahip mesleki eğitim belgeli çalışanlardır. Bu anlamda Manisa ilinde örgün ve yaygın mesleki eğitimin nitelik ve nicelik yönünden kapasitesinin arttırılmasının, sektörlerin eğitimli personel ihtiyacını karşılayacağı düşünülmektedir.

Yapılan araştırmada açık işler için talep edilen becerileri incelediğimizde; 'fiziki ve bedeni yeterlilik' ilk sırada tespit edilmiştir. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe sahibi olmama' ise ikinci sırada gelmektedir.

Açık işlerde arama kanalı olarak İŞKUR ilk sırada gelmektedir. Bu durum İŞKUR faaliyetlerinin etkin olarak tanıtıldığını ve kurum personelinin üzerine düşen görevi yerine getirdiği anlamına gelmektedir.

Meslek yüksekokulları ve meslek liselerindeki mesleki eğitimin sektördeki teknolojik gelişmelere paralel olarak yenilenmesi ile mesleki eğitim kalitesinin artmasına destek sağlanmalıdır. Gerek liselerden gerekse üniversitelerden yeni mezun olan işsiz bireylerin işbaşı eğitim programına yönlendirilerek yeterli tecrübeyi kazanmaları sağlanabilir. Böylelikle yeni mezun olan çalışan adaylarının istihdamı da kolaylaşacaktır.

Dünya'da ve Türkiye'de son yıllarda istihdam problemleri yaşanmaktadır. Özellikle vasıfsız işgücü artarken kalifiye personelin azalması istihdam konusunda sorunları daha da arttırmaktadır. Bu yüzden İŞKUR'un özel sektör temsilcileri ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla daha fazla işbirliği yapması gerekmektedir. İş ve meslek danışmanlığı faaliyetlerinin etkin olarak kullanılması ve bireylerin doğru mesleklere yönlendirilmesi büyük önem kazanmıştır.

Sonuç bölümünde yapılan tespit ve öneriler doğrultusunda ilimizin ekonomik ve sosyal alanlarda iyileştirilmesi için gerekli gayret gösterilmelidir. Kurumlar arası koordinasyon sağlanmalı. Bu paralel olarak özel sektör kamu işbirliğini buna eklenmelidir.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üçbinbeşyüzotuzaltı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

Işyerinin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

CADDE/SOKAK :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı: ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayır ise 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(..... Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐

Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐ Mesleki Eğitim Kursu ☐

Kısa Çalışma Ödeneği ☐ Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I-MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli meslekî/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık Işiniz Için Ne Kadar Süredir Eleman Arıyorsunuz? 1. 0-30 Gün 2. 31-89 Gün 3. 90+ Gün
				1	2	3	1	2	3	

*Önem derecesine göre EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10)30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ ➡ **12.Soruya Geçiniz.**

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortamı ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak ☐ Daha kötü olacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm ☐ Hayır, düşünmem ☐

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak ☐ Kadın İstihdamını Azaltacak ☐ Değişmeyecek ☐

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

8

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI

İl Adı	2_9	10_19	20+	Genel Toplam
ADANA	296	80	2.123	2.499
ADIYAMAN	25	19	349	393
AFYONKARAHİSAR	69	23	630	722
AĞRI	13	6	192	211
AKSARAY	44	10	326	380
AMASYA	33	8	257	298
ANKARA	976	446	6.765	8.187
ANTALYA	526	193	3.271	3.990
ARDAHAN	5	66	22	93
ARTVİN	20	3	120	143
AYDIN	154	36	960	1.150
BALIKESİR	174	58	1.070	1.302
BARTIN	18	9	221	248
BATMAN	20	21	498	539
BAYBURT	11	62	36	109
BİLECİK	26	9	222	257
BİNGÖL	14	15	244	273
BİTLİS	14	12	193	219
BOLU	44	13	274	331
BURDUR	34	10	225	269
BURSA	468	164	4.579	5.211
ÇANAKKALE	84	26	375	485
ÇANKIRI	20	5	115	140
ÇORUM	60	26	444	530
DENİZLİ	157	52	1.527	1.736
DİYARBAKIR	67	48	1.267	1.382
DÜZCE	51	19	442	512
EDİRNE	47	17	288	352
ELAZIĞ	48	31	544	623
ERZİNCAN	25	12	149	186
ERZURUM	53	24	473	550
ESKİŞEHİR	100	24	489	613
GAZİANTEP	231	71	1.799	2.101
GİRESUN	33	18	311	362
GÜMÜŞHANE	13	58	65	136
HAKKARİ	5	62	68	135
HATAY	145	42	1.109	1.296
IĞDIR	13	3	104	120
ISPARTA	44	15	307	366
İSTANBUL	3.655	1.289	7.670	12.614
İZMİR	791	241	5.760	6.792
KAHRAMANMARAŞ	77	46	845	968

KARABÜK	28	6	263	297
KARAMAN	27	10	211	248
KARS	13	106	82	201
KASTAMONU	38	20	313	371
KAYSERİ	177	53	1.690	1.920
KIRIKKALE	28	8	204	240
KIRKLARELİ	45	16	311	372
KIRŞEHİR	16	10	154	180
KİLİS	6	62	73	141
KOCAELİ	252	100	3.160	3.512
KONYA	261	69	2.174	2.504
KÜTAHYA	56	16	473	545
MALATYA	64	26	639	729
MANİSA	195	42	1.173	1.410
MARDİN	19	25	581	625
MERSİN	187	66	1.924	2.177
MUĞLA	218	69	1.046	1.333
MUŞ	13	11	193	217
NEVŞEHİR	38	13	340	391
NİĞDE	46	13	241	300
ORDU	75	28	537	640
OSMANİYE	36	14	411	461
RİZE	28	19	308	355
SAKARYA	133	36	949	1.118
SAMSUN	147	35	1.054	1.236
SİİRT	8	12	166	186
SİNOP	29	5	143	177
SİVAS	62	26	513	601
ŞANLIURFA	86	75	1.191	1.352
ŞIRNAK	5	25	293	323
TEKİRDAĞ	139	46	1.455	1.640
TOKAT	44	20	372	436
TRABZON	91	50	1.058	1.199
TUNCELİ	6	77	48	131
UŞAK	41	20	438	499
VAN	43	23	549	615
YALOVA	33	10	318	361
YOZGAT	36	13	224	273
ZONGULDAK	59	17	457	533
Genel Toplam	**11.531**	**4.684**	**72.751**	**88.966**

EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 12 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama

I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\ddot{u}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İş}g\text{ücü} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İş}sizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 8 Nisan-6 Mayıs tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2014 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ İstihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ İstihdam}{Toplam\ İstihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü,

öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ml\text{ı}l\text{ı}k\ Oran\text{ı}} = \frac{0 - 14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{ü}st\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15 - 64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.